

Stenografični zapisnik

četrtse seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 15. januarja 1895.

Nazoči: Prvosednik: deželnega glavarja namestnik baron Oton Apfaltrern. — Zastopnika c. kr. vlade: deželni predsednik baron Viktor Hein in c. kr. vladni tajnik vitez Viljem Laschan. — Vsi članovi razun: deželni glavar Oton Detela, ekszellenca knezoškof dr. Jakob Missia, grof Ervin Auersperg, Ivan Hribar, Karol Luckmann in Janez Mesar. — Zapisnikar: deželni tajnik Jožef Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika III. deželno-zborske seje dné 11. januarija 1895.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 28. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga načrt novele k zakonu z dné 23. avgusta 1877, dež. zak. štev. 14.
4. Priloga 30. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga načrt lovskega zakona po spremenjeni vladni predlogi, priloga 33. l. 1893., in pa iz ravno iste predloge nespremenjeno zopet predloži načrt zakona o potrebnih za potrdbo in za prisego stražnega osebja, postavljenega v varstvo zemljedelstva.
5. Priloga 32. Poročilo deželnega odbora o pospeševanju vinoreje na Kranjskem.
6. Priloga 31. Poročilo deželnega odbora s proračunom normalnošolskega zaklada za leto 1895.
7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželnega zaklada za l. 1893. (k prilogi 24.).
8. Ustno poročilo finančnega odseka glede podpor za šolske zgradbe (k prilogi 27.) in o prošnji županstva v Želimljah glede podpore za popravilo župnišča.
9. Ustno poročilo finančnega odseka:
 - a) o prošnji usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu za zvišanje podpore za endotno bolnico;
 - b) o prošnji posestnikov v Jakoveih glede podpore za napravo vodovoda;
 - c) o prošnji Marjete Ahčin, vdove bivšega pomočnega uradnika pri zemljišno-odveznem uradu v Radovljici za dovolitev letne miloščine;
 - d) o prošnji županstva v Moravčah pri Litiji za zvišanje podpore za vodovod;
 - e) o prošnji občinskega in župnijskega urada v Št. Jurju pri Šmarji za podporo za popravilo starinskega Tabora.
10. Ustno poročilo upravnega odseka glede dovolitve priklad za cestne namene (k prilogi 22.).

Stenographischer Bericht

der vierten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 15. Jänner 1895.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann=Stellvertreter Otto Freiherr v. Apfaltrern. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Victor Freiherr v. Hein und k. k. Regierungsecretär Wilhelm Ritter v. Laschan. — Sämmtliche Mitglieder, mit Ausnahme von: Landeshauptmann Otto Detela, Se. Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Erwin Graf Auersperg, Ivan Hribar, Karl Luckmann und Johann Mesar. — Schriftführer: Landessecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokoll der III. Landtags-Sitzung vom 11. Jänner 1895.
2. Mittheilungen des Landtags-Präsidiums.
3. Beilage 28. Bericht des Landesausschusses, womit der Entwurf einer Novelle zum Gesetze vom 23. August 1877, L. G. Bl. Nr. 14, vorgelegt wird.
4. Beilage 30. Bericht des Landesausschusses, mit welchem der Entwurf eines Jagdgesetzes nach der ungeänderten Regierungs-Vorlage, Beilage 33 de 1893, vorgelegt, und der Entwurf eines Gesetzes, betreffend das Erfordernis der Befähigung und Beerdigung für das zum Schutze der Landesculturen bestellte Wachpersonale, aus ebenderselben Beilage unverändert wieder vorgelegt wird.
5. Beilage 32. Bericht des Landesausschusses, betreffend die Förderung des Weinbaues in Krain.
6. Beilage 31. Bericht des Landesausschusses mit Vorlage des Normalerschulfonds-Vorschlages für das Jahr 1895.
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landesfondes pro 1893 (zur Beilage 24.).
8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Unterstützungen für Schulbauten (zur Beilage 27) und über die Petition des Pfarramtes in Schefimle um Subvention behufs Herstellung des Pfarrhofes.
9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses:
 - a) über die Petition der barmherzigen Brüder in Kandia bei Rudolfswerth um Erhöhung der Subvention für das dortige Spital;
 - b) über die Petition der Inassen von Jakovec um Subvention für die Wasserleitung;
 - c) über die Petition der Margaretha Ahčin, Witwe des gewesenen Anstaltsbeamten bei der Grundlasten-Ablösungscommission in Radmannsdorf um Bewilligung einer jährlichen Gnadengabe;
 - d) über die Petition des Gemeindefamtes in Moräntsch bei Vittai um Erhöhung der Subvention für die Wasserleitung;
 - e) über die Petition des Gemeinde- und Pfarramtes in St. Georgen bei St. Marein um Subvention behufs Herstellung des alterthümlichen Tabor's.
10. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Genehmigung von Umlagen für Straßenzwecke (zur Beilage 22).

11. Ustno poročilo upravnega odseka:
- a) o prošnji podobčine Vodice pri Vipavi za podporo v svrhu uravnave hudournika;
 - b) o prošnji županstva v Vodica, okraj Kamnik, za uvrstitev občinske ceste Vojsko-Koseze-Kot med okrajne ceste;
 - c) o prošnji županstva v Selcih za dovolitev občinskih priklad;
 - d) o prošnji zvršilnega odbora okrožnih zdravnikov na Kranjskem za predruženje nekaterih določil zdravstvenega zakona;
 - e) o prošnji vasi Laze in Ivanje Selo za uvrstitev občinske ceste Dol. Logatec-Laze-Rakek med okrajne ceste;
 - f) o prošnji kmet. podružnice v Košani glede podpore za napravo trtnice.
12. Volitev komisijskih članov v svrhu revizije zemljiško-davčnega katastra.
13. Volitev posebnega odseka 11 članov za pretresovanje samostalnega predloga gledé reforme splošne volilne pravice.
11. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses:
- a) über die Petition der Untergemeinde Wodize bei Wippach um Subventionsbewilligung behufs Regulierung des Wildbaches;
 - b) über die Petition des Gemeindeamtes Wodiz, Bezirk Stein, um Einreihung der Gemeindefraße Vojsko-Koses-Kot in die Kategorie der Bezirksstraßen;
 - c) über die Petition des Gemeindeamtes in Selzach um Bewilligung von Gemeindeumlagen;
 - d) über die Petition des Executivcomité der Districtsärzte in Krain um Änderung einiger Bestimmungen des Sanitätsgesetzes;
 - e) über die Petition der Ortschaften Laze und Eibenschuß um Einreihung der Gemeindefraße Unterloitsch-Laze-Rakel unter die Bezirksstraßen;
 - f) über die Petition der Landwirtschaftsfamilie in Košana um Subvention behufs Errichtung einer Rebschule.
12. Wahl von Commissionsmitgliedern zum Zwecke der Revision des Grundsteuerekatasters.
13. Wahl eines Spezialausschusses von 11 Mitgliedern behufs Berathung des selbständigen Antrages, betreffend die Reform des allgemeinen Wahlrechtes.

Seja se začne ob 10. uri 30 minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten vormittags.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich erlaube mir dem hohen Hause die Mittheilung zu machen, daß der Herr Landeshauptmann unwohl und nicht in der Lage ist, die heutige Sijung zu leiten, weshalb er mich beauftragt hat, dies an seiner Stelle zu thun.

Nachdem die beschlußfähige Anzahl der Mitglieder des hohen Hauses versammelt ist, eröffne ich die Sijung und ersuche den Herrn Schriftführer um Verlesung des Protokolles der dritten Landtags-sijung.

1. Branje zapisnika III. deželno-zborske seja dné 11. januvarija 1895.

1. Lesung des Protokolles der III. Landtags-sijung vom 11. Jänner 1895.

Tajnik Pfeifer

(bere zapisnik III. seja v slovenskem jeziku — liest das Protokoll der III. Sijung in slovenischer Sprache).

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Hat jemand von den Herren gegen die Fassung des Protokolles etwas einzuwenden?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Nachdem dies nicht der Fall ist, so sehe ich dasselbe als genehmigt an.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich habe dem hohen Landtage mitzutheilen, daß der Herr Landeshauptmann mir bekannt gegeben hat, er habe dem Abgeordneten Luckmann infolge dessen telegraphischen Ansuchens einen zweitägigen Urlaub ertheilt. Weiters hat er unter der Voraussetzung der Zustimmung des hohen Landtages dem Herrn Abgeordneten Ivan Fribar über dessen schriftliches Ersuchen krankheits halber einen Urlaub bis zum 25. d. M. ertheilt.

Wenn keine Einwendung erhoben wird, sehe ich diesen die Nachvollkommenheit des Herrn Landeshauptmannes überschreitenden Urlaub als von dem hohen Landtage genehmigt an.

(Ni ugovora — Es wird keine Einwendung erhoben.)

Nachdem dagegen nichts eingewendet wird, ist der Urlaub genehmigt.

Ich habe weiters dem hohen Landtage mitzutheilen, daß die Herren auf ihren Plätzen die Landesauschuß-vorlagen Nr. 28—32 vorgefunden haben werden, ferner

einen Bericht über die Verhandlungen des ersten Congresses zur Hebung des Fremdenverkehrs in den österreichischen Alpenländern, welchen Bericht ich der Aufmerksamkeit des hohen Landtages empfehle.

Es wurden durch den Landesauschuß folgende Petitionen überreicht, und zwar:

Der Afil-Verein der Universität in Wien bittet um Unterstützung für das Schuljahr 1894/95.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Tomazin Josef, gewesener Zwangsarbeitshausaufseher, bittet um Bewilligung der Provision eventuell um Fortbezug der Gnadengabe jährlicher 100 fl.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Der Philosophen-Unterstützungsverein in Wien bittet um Subvention pro 1895.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Košir Anton, Schüler an der Weinbauschule in Klosterneuburg bittet um Unterstützung.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Der Kranken- und Unterstützungs-Verein der Hilfsbeamten in Laibach bittet um Unterstützung pro 1895.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Gemeindeamt in Sušje bittet um Unterstützung für Herstellung der Wasserleitung in Vinica und Sušje.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Die Vorstehung des Vereines „Ciril und Metod“ in Laibach bittet um Unterstützung pro 1895.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Ferner überreichte Herr Abgeordneter Dr. Bošnjak das Gesuch des Ivan Lapajne, Lehrers in Gurkfeld und Leiters der dortigen Bürgerschule, um Subvention per 300 fl. für die Herausgabe des Buches „Navod za osnovanje in poslovanje slov. posojilnic“.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Suflje überreicht das Gesuch des Bezlaž Josef, Lehrer in Gurkfeld, um Subvention für die Herausgabe eines slovenischen Buches.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Suflje überreicht weiters das Gesuch des Pädagogischen Vereines in Gurkfeld um Subvention zur Herausgabe von Büchern.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzauschuße zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Klun überreicht das Gesuch des Katholischen Vereines in Laibach um Unterstützung zum Ankaufe eines eigenen Hauses.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Patiz überreicht das Gesuch des Ortschaftsrathes von Sodrašic um Subvention zur Erweiterung der dortigen Schule.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Murnik überreicht das Gesuch des Curvereines in Veldes um Genehmigung der Löschung des Pfandrechtes bezüglich des Landesdarlehens per 3000 fl.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Arko überreicht das Gesuch der Gemeindevorsteherung St. Michael in Innerkrain um Anfertigung eines Projectes, nach welchem die Wasserleitung in Neverke verbessert und verlängert werden könnte.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Zitnik überreicht das Gesuch der Gemeinde Temenic um Reparatur und Erweiterung der Landesstraße von Pusti Zavor bis zur Eisenbahnstation in Radohovača.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Povše überreicht das Gesuch der Landwirtschafts-Filiale in Horjul und des Gemeindeamtes in Dobrova, der Besitzer von Hl. Kreuz bei Scharfenberg, der Landwirtschafts-Filiale und des Gemeindeamtes von Soderšic in betreff des Jagdgesetzes.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Herr Abgeordneter Šuflje überreicht das Gesuch des Koblar Anton, Archivars des Rudolfinums, um Remuneration für das Ordnen des Archives und der Bibliothek.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Von dem Herrn Abgeordneten Povše und Genossen ist folgender Antrag, welchen der Herr Secretär verlesen wird, überreicht worden:

Tajnik Pfeifer:

(bere — liest):

„Samostalni predlog poslanca Povše in tovarišev:

1. Visoki deželni zbor izvoli izreči se za potrebo prenaredbe zakona z dné 3. decembra 1863. dež. zak. št. 105 zadevajočega domovinsko pravico.

2. Deželnemu odboru se naroča, da o tem sklepu visoki zbor obvesti s peticijo državni zbor.

3. V formalnem oziru predlagam, da se ta predlog izroči upravnemu odseku v posvetovanje in poročanje.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich werde die Begründung dieses Antrages auf die Tagesordnung der nächsten Sitzung stellen.

Wir sind nunmehr in der Lage zu der eigentlichen Tagesordnung überzugehen, und zwar zu:

3. Priloga 28. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga načrt novele k zakonu z dné 23. avgusta 1877, dež. zak. štev. 14.

3. Beilage 28. Bericht des Landesausschusses, womit der Entwurf einer Novelle zum Gesetze vom 23. August 1877, L. G. Bl. Nr. 14, vorgelegt wird.

Ich erlaube mir den Vorschlag zu machen, diese Vorlage des Landesausschusses dem Verwaltungsausschusse zur Berichterstattung zuzuweisen. Wenn dagegen nichts eingewendet wird. (Ni ugovora — Wird kein Widerspruch erhoben), betrachte ich diese Zuweisung als genehmigt.

4. Priloga 30. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga načrt lovskega zakona po spremenjeni vladni predlogi, priloga 33. l. 1893.. in pa iz ravno iste predloge nespremenjeno zopet predloži načrt zakona o potrebščinah za potrdbo in za prisego stražnega osebja, postavljenega v varstvo zemljedelstva.

4. Beilage 30. Bericht des Landesausschusses, mit welchem der Entwurf eines Jagdgesetzes nach der ungeänderten Regierungsvorlage, Beilage 33 de 1893, vorgelegt, und der Entwurf eines Gesetzes, betreffend das Erfordernis der Bestätigung und Beerdigung für das zum Schutze der Landesculturen bestellte Wachpersonale, aus ebendieselben Beilage unverändert wieder vorgelegt wird.

Ich glaube diese Vorlage gleichfalls dem Verwaltungsausschusse zuzuweisen zu sollen.

(Ni ugovora. — Es wird keine Einwendung erhoben.)

Nachdem dagegen nichts eingewendet wird, sehe ich diese Zuweisung als genehmigt an.

5. Priloga 32. Poročilo deželnega odbora o pospeševanji vinoreje na Kranjskem.

5. Beilage 32. Bericht des Landesausschusses, betreffend die Förderung des Weinbaues in Krain.

Auch diesen Bericht glaube ich dem Verwaltungsausschusse zuweisen zu sollen.

(Ni ugovora. — Es wird keine Einwendung erhoben.)

Der Bericht ist dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.

6. Priloga 31. Poročilo deželnega odbora s proračunom normalno-šolskega zaklada za l. 1895.

6. Beilage 31. Bericht des Landesausschusses mit Vorlage des Normalschulfonds-Voranschlags für das Jahr 1895.

Ich erlaube mir den Antrag zu stellen, diesen Bericht an den Finanzausschuss zu leiten.

(Ni ugovora. — Es wird keine Einwendung erhoben.)

Nachdem dagegen keine Einwendung erhoben wird, sehe ich diesen Bericht als dem Finanzausschusse zugewiesen an.

Wir gelangen nunmehr zu Punkt 7 der Tagesordnung, nämlich:

7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželnega zaklada za l. 1893. (k prilogi 24.).

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landesfondes pro 1893 (zur Beilage 24).

Poročevalec Klun:

Visoki deželni zbor! V imenu finančnega odseka mi je poročati o računskem sklepu deželnega zaklada za l. 1893. Gospodarjenje bilo je dosti ugodnejši, kakor je kazal proračun, po katerem je znašala vsa potrebščina vsled dodatno dovoljenih kreditov 875.697 gld., pokritje 844.022 gld., ter se je kazalo primanjkljeja 31.675 gld. V istini pa je bilo vseh rednih prihodkov 895.928 gld. 71 kr., to je za 51.906 gld. 71 kr. več, kakor jih je bilo proračunjenih. Izrednih neproračunjenih prihodkov po kreditni operaciji je bilo 1801 gld. 50 kr., torej rednih in izvenrednih skupaj 897.730 gld. 21 kr., in skupni presežek 53.708 gld. 21 kr. K temu ugodnemu uspehu je največ pripomogla deželna naklada na žgane opojne pijače, ki je bila proračunjena na 180.000 gld., pa je znašala 212.159 gld. 58 $\frac{1}{2}$ kr., to je za celih 32.159 gld. 58 $\frac{1}{2}$ kr. več. Ker so bili tudi pri deželni prikladi na užitnino dohodki mimo proračuna za 3742 gld. 29 kr. večji, kar deloma prihaja od tod, da je dežela sama v zakup vzela užitnino nekaterih okrajev, pomnožujejo se prihodki I. poglavja še zmerom za 28.980 gld. 50 $\frac{1}{2}$ kr., dasi se je priklada na direktne davke iz razlogov, katerih sem omenjal že pri računskem sklepu normalno šolskega zaklada, tudi pri deželnem zakladu znižala za 6921 gld. 27 kr.

Prihodki II. poglavja bili so večji za 2068 gld. 87 kr.; natančnejša pojasnila nam podaja poročilo dežel-

nega odbora na 2. in 3. strani priloge 24., zato mi tega ni treba ponavljati, samo to hočem z nekakim zadoščenjem omenjati, da je bila mostnina deželnega mosta čez Savo pri Krškem za 1143 gld. 77 kr. večja, kakor je bila proračunjena, ker to priča, da oproščenje pešcev in splošno snižanje mitniških tarifov, ki se je zgodilo v prosep prometa, za deželne finance nima tako neugodnih posledkov, kakor so se jih nekateri bali. Zdatno večji prihodek, to je 20.885 gld. 76 kr. kaže se tudi v končni številki IV. poglavja pri raznih prihodkih. Gledé posameznih številk tudi pri tem poglavji opozarjam slavno zbornico na pojasnila deželnega odbora, ki so natisnjena na 3. in 4. strani priloge 24.; nekaterih številk pa hočem vendar-le omenjati. V prvi vrsti nam pred oči stopa čudna prikazen. Da se je posojil za cestne zgradbe, ki znašajo čez 37.000 gld., za 3582 gld. 61 kr. manj, posojil za šolske zgradbe pa za 6845 gld. več vrnilo, kakor je bilo proračunjeno. Pri stroških za agrarske operacije so povračila večja za 7458 gld. 88 kr., pri stroških za razne ceste pa večji za 4600 gld. 51 kr., ker za nekatere ni bilo nič proračunjenega. Zdatna pomnožitev se kaže tudi pri točki k „druga povračila“, ki znašajo za 5303 gld. 80 kr. več in so natančnejše našeta v dotičnem pojasnilu deželnega odbora na 4. strani priloge 24. in pri naslovu 6 zdravstvena naklada za okrožne zdravnike“, ki posebej ni bila proračunjena in je znašala 4460 gld. 27 $\frac{1}{2}$ kr.

Izmed prihodkov, ki so bili manjši, kakor so bili proračunjeni, omenjam zlasti skupila za bakreni vitrijol, ki je izostalo s celotnim zneskom 3446 gld., ker kmetijska družba še ni iztirjala dotičnega zneska; pač pa se je na prošnjo njeno odpisalo 861 gld. 88 kr., ki so jih imeli vrniti revnejši vinorejci. Prihodek od obresti se je zmanjšal za 1919 gld. 44 kr., ker vsled dodatno dovoljenih kreditov v deželni blagajnici ni preostajalo denarjev, ki bi jih bili mogli plodonosno nalagati. Zdatna pomnožitev prihodkov ni le pripomogla, da se je pokrtil ves primanjkljeje, ampak da je končno še preostajalo 11.112 gld. 24 $\frac{1}{2}$ kr., ki so pomagali pomnožiti čisto deželno imovino.

Kakor sem že omenjal, proračunjena je bila vsa redna potrebščina na 875.697 gld., dejansko pa se je potrosilo 881.527 gld. 74 $\frac{1}{2}$ kr. In če k temu znesku prištejemo še izredno, neproračunjeno potrebščino 5090 gld. 22 kr., znašala je vsa redna in izredna potrebščina 886.617 gld. 96 $\frac{1}{2}$ kr. ter se kaže v primeri s proračunjenim pokritjem v znesku 844.022 gld. vsega primanjkljeja 42.595 gld. 96 $\frac{1}{2}$ kr. Ako ta dejanski primanjkljeje odtegnemo od dejanskega presežka dohodkov v znesku 53.708 gld. 21 kr., preostaje prej omenjenih 11.112 gld. 24 $\frac{1}{2}$ kr.

Večji stroški so bili mimo proračuna pri I., III., V., VI., VII., VIII., XI., XII. in XIII. manjši pri II., IV., IX. in X. poglavji.

Pri I. poglavji prekoračili so se proračunjeni stroški za deželni zbor za 1093 gld., ker je bilo zborovanje pretrgano in je vsled tega dalje trajalo kakor sicer. Dosledno pomnožili so se tudi stroški za tiskovine in za pisarniške potrebščine za 350 gld. oziroma 100 gld.

Pri III. poglavji prihaja prekoračenje od povečanja pristojbinskega namestka in od stroškov, ki so se izdali za obrambo Krškega mostu čez Savo vsled nalivov in pomikanja ledu. Pri V. poglavji zvikšali so se stroški pri žandarmeriji za 1150 gld. zaradi večjih stanarin in ker je bilo zaradi gradnje dolenske železnice na novo ustanovljenih nekaj žandarmerijskih postaj, pri odgoncih pa za 755 gld. 47 $\frac{1}{2}$ kr. zaradi malega števila tujih in obilnega števila domačih odgoncev v tujih deželah.

Pri VI. poglavji so se zvikšali stroški za cepljenje koz za 286 gld. 47 kr., plače okrožnim zdravnikom pa za 3861 gld. 69 kr. skupaj za 4148 gld. 16 kr., ali ker je bilo, kakor sem omenjal, že pri pokritju pri tem naslovu prihodkov več za 4460 gld. 27 $\frac{1}{2}$ kr., kaže se končno prav za prav prihranek 598 gld. 58 $\frac{1}{2}$ kr.

Ogromno prekoračenje 12.198 gld. 92 kr. pri VII. poglavji „dobrodolne naprave“ prihaja od tod, da se je za blaznico na Studencu potrebovalo 5397 gld. več, za bolnike v tujih bolnišnicah pa celo 8842 gld. več, kakor je bilo proračunjeno, ker se dotični zneski proračunjajo navadno po triletni poprečni številki, ki pa nikdar ni prav zanesljiva.

Pri VIII. poglavji potrosilo se je več za 5652 gld. 86 $\frac{1}{2}$ kr. in sicer za muzej 835 gld. 49 $\frac{1}{2}$ kr., za kmetijsko šolo na Grmu pa 2045 gld. 86 kr. Razlogi za to prekoračenje so navedeni v dotičnih računskih sklepih. Razun tega se je še za realno potrosilo 507 gld. 7 $\frac{1}{2}$ kr. več, ker je bilo treba več poprav, ki niso bile proračunjene.

Pri XI. poglavji se je izdalo več za 267 gld. 3 kr., ki so se porabili za pristojbino in notarske stroške za novo kupljeno parcelo pri deželno brambovski vojašnici.

Razni stroški v XIII. poglavji so se pomnožili za 3829 gld. 32 $\frac{1}{2}$ kr., ki so se potrosili za podpore od toče poškodovanim okrajem, za nakup Robičeve zbirke in za poboljšek k hrani v Celovec odhajajočemu domačemu pešpolku.

Zmanjšanje potrebščine pri II., IV., IX. in X. poglavji pojasnjujejo podatki deželnega odbora na 5., 6., 7., 8. in 9 strani priloge 24. Samo to mi je omenjati, da pri teh poglavjih manj izdani zneski niso vseskozi prihranki, da je marveč med njimi več kreditov, ki se niso porabili, ampak se porabijo šele v prihodnjih letih. Za uravnavo Kolpe pri Osilnici se ni porabilo 2700 gld., ravno tako se še ni izplačalo 6000 gld. za vodovod v Kočevju in 3000 gld. za vodovod na Vrhniki. Dalje se ni porabil kredit 2000 gld. za most čez Reko in se je tudi za nekatere ceste manj izdalo, kakor je bilo proračunjeno. Ako te kredite odštejemo od prej omenjenega v pomnožitev imovine vštetege preostanka, ta popolnem zgine ter za pokritje omenjenih kreditov zadostuje le v tem slučaju, ako se za vodovod na Vrhniki res ne bode nič potrebovalo.

Razkaz imovine na 30. in 31. strani priloge 24 nam kaže, da skupna imovina deželnega zaklada po odbitih dolgih znaša 1,962.158 gld. 33 $\frac{1}{2}$ kr. in da

se je v primeri s končno imovino l. 1892. pomnožilo za 48353 gld. 49 $\frac{1}{2}$ kr.

Na strani 2. so naštetih razni zneski, iz katerih se sestavlja ta prirastek, na strani 4. pa nahajate razne doklade z dotičnimi zneski, ki jih dolgujejo deželnemu zakladu.

Finančni odsek predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Računski sklep deželnega zaklada z. l. 1893. se odobruje, razkaz imovine pa se jemlje na znanje.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand von den Herren über diesen Antrag zu sprechen?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Nachdem dies nicht der Fall ist, bitte ich abzustimmen und ersuche jene Herren, welche diesem Antrage zustimmen, sitzen zu bleiben.

Der Antrag des Ausschusses ist angenommen.

Wir kommen nun zu Punkt 8 der Tagesordnung, d. i.

8. Ustno poročilo finančnega odseka glede podpor za šolske zgradbe (k prilogi 27.) in o prošnji županstva v Želimljah za podporo za popravo župnišča.

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Unterstützungen für Schulbauten (zur Beilage 27) und über die Petition des Pfarrantes in Schelmlie um Subvention behufs Herstellung des Pfarrhofes.

Poročevalec dr. Žitnik:

Visoka zbornica! V imenu finančnega odseka imam čast poročati o podporah, katere naj se letos dovolijo za šolske zgradbe. Dosedaj je bila vsako leto navada, da se je nekoliko splošno govorilo o tej stvari. Ker pa vem, da so vse resolucije in vsi nasveti ostali brezuspešni pri deželnem šolskem svetu in pri okrajnih šolskih svetih, torej ne izpregovorim nobene besede več, temveč predlagam, da se takoj prestopi v nadrobno razpravo.

(Pritrjuje se. — Zustimmung.)

Finančni odsek nasvetuje torej sledeče podpore za šolske zgradbe:

1.) Za Harije v Postojnskem okraju za ustanovitev enorazredne ljudske šole, za katero so troški proračunjeni na 3800 gld., nasvetuje se 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

2.) Za razširjenje šole v Zagorji v Postojnskem okraji, kjer se bode otvoril 2. razred, kar bode stalo 1900 gld., nasvetuje se 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

3.) Za Prem v Postojnskem okraji, kjer bode dozidanje šolskega poslopja stalo 1950 gld., nasvetuje se 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

4.) Za novo šolsko zgradbo v Razdrtem nasvetuje deželni odbor 400 gld. Troški so proračunjeni na 5782 gld. Ker pa se v poročilu deželnega šolskega sveta nahaja opomba, da se je le želja izrekla, naj se tekom letošnjega leta šola prične graditi, skrčil je finančni odsek prvotno nasvetovano podporo 400 gld. na 300 gld., ki naj se dovoli kot prvi obrok.

(Obvelja. — Angenommen.)

5.) V Gori, v okraji Kočevskem, kjer imajo sedaj šolo za silo v župnišči, nasvetuje okrajni šolski svet, naj se zida posebna šola. Občina plačuje le nekaj čez 300 gld. davka in troški za šolo so proračunjeni na 4800 gld. Z ozirom na to bi bili vsi za to, da se dovoli za to šolo kot prvi obrok podpore 400 gld.; ker pa se ta šola ne bo pričela že letos graditi in je šola za silo primerno dobra, in ker bodo gotovo prišli še z novo prošnjo, menil je finančni odsek, da predlaga za to šolo za letos namesto 400 gld., kakor nasvetuje deželni odbor, samo 300 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Dalje nasvetuje finančni odsek:

6.) Za mesto Kočevje 1000 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

7.) Za Mozelj 400 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

8.) Za Bučko 400 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

9.) Za Škofjokoloko 500 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

10.) Za Rakitno 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

11.) Za Zasp 100 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

12.) Za Leše 100 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

13.) Za Rateče 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

14.) Za Belopeč 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

15.) Za Bled 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

16.) Za Sv. Jošt 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

17.) Za Trnovo 500 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

18.) Za Mengiš 400 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

19.) Za Tribuče 100 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

20.) Za Preddvor 100 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Dalje je došla visokemu deželnemu zboru prošnja župnijskega urada in županskega predstojništva v Želimpljah. Tam imajo sedaj šolo za silo v pritličji župnišča, in dotični župnik, ki se jako zanima za šolo, dobiva 100 gld. nagrade na leto. Ker hočejo sedaj to župnišče predelati in ob enem tudi popraviti sobo, kjer je sedaj šola za silo, zato prosi občina in župnijsko predstojništvo, da se — ne v namen poprave župnišča — ampak za šolo dovoli podpora. Troški bodo znašali 600 gld. in z ozirom na to, da bode deželni šolski svet, ker ima občina 47% priklado za cerkev in je revna, vsaj še za nekaj let pustil šolo za silo, menil je finančni odsek, da bi bilo primerno, ako visoki deželni zbor za prenarodbo te šole za silo dovoli 200 gld. z dodatkom, da se ta znesek vzame v račun, kadar pride občina za podporo za napravo nove šole. Občina naj se torej obvesti, da dobi teh 200 gld. kot podporo za zgradbo šole, ki se bo v prihodnje zidala.

Finančni odsek torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Županstvu v Želimpljah se za primerno priredbo šole za silo v župnišču dovoli 200 gld., ki naj se vračunijo, kedar bode občina zidala novo šolo.“

(Obvelja. — Angenommen.)

Torej izvoli visoki deželni zbor skleniti:

„Za 1895. leto dovolijo se za šolske zgradbe sledečim šolskim občinam podpore iz deželnega zaklada:

1. Harije	200 gld.
2. Zagorje	200 „
3. Prem	200 „
4. Razdrto	300 „
5. Gora	300 „
6. Mesto Kočevje . . .	1000 „
7. Mozelj	400 „
8. Bučka	400 „
9. Škofjaloka	500 „
10. Rakitna	200 „
11. Zasp	100 „

Odnos 3800 gld.

Prenos	3800 gld.
12. Leše	100 "
13. Rateče	200 "
14. Belapeč	200 "
15. Bled	200 "
16. Sv. Jošt	200 "
17. Trnovo	500 "
18. Mengeš	400 "
19. Tribuče	100 "
20. Preddvor	100 "
21. Želimlje	200 "
Skupaj	6000 gld.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Über diese Summe ist bereits abgestimmt worden bei der Abstimmung über die Detailposten und es bedarf keiner weiteren Abstimmung.

Wir schreiten nun zum nächsten Punkt der Tagesordnung, das ist:

9. Ustno poročilo finančnega odseka:

a) o prošnji usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu za zvišanje podpore za ondotno bolnico.

9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses:

a) über die Petition der barmherzigen Brüder in Kandia bei Rudolfswerth um Erhöhung der Subvention für das dortige Spital.

Poročevalec dr. Papež:

Konvent usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu prosi izdatnejše podpore za bolnico. V svojej prošnji navaja sledeče razloge:

1.) Da so bili troški v preteklem letu res jako veliki, in sicer:

- a) za nakup hiše in stavbišča z vrtom 16500 gld.;
- b) za prezidanje in adaptiranje: 18384 gld. 35 kr.;
- c) za opravo bolnice in vzdrževanje bolnikov: 20958 gld. 78 kr., da so torej skupaj znašali 55823 gld. 13 kr.

Dostavlja se še, da je bilo bolnikov do 1. decembra l. 1894. 436, ki so bili preskrbljeni skupaj celih 8151 dni.

Iz tega se razvidi, da so skupni troški dosegli poprej omenjeno svoto 55823 gld. 13 kr.

Nadalje navaja, da je bolnišnica brezdvomno v korist deželi, ker se jej bodo prihranili mnogi izdatki, koji bi

se morali plačevati za bolnike v javnih domačih, ali celo tujih zavodih.

Ako bi se bolnišnica razširila, kar se bode skorej gotovo zgodilo, ne bode konvent usmiljenih bratov dežele prosil nikacega družega doneska za grajenje.

To so razlogi navedeni v prošnji in finančni odsek je bil tega mnenja, da bi se pač priporočalo podpirati ta dobrodelni zavod na Dolenjskem, ker bi se s tem ne koristilo samo zavodu in največji deželni občini v Novem Mestu, temveč tudi deželi in sicer s tem, da se dežela razbremeni z ozirom na ogromne troške, katere mora dežela vsako leto plačevati za razne bolnice. Posebno, kakor omenjeno v prošnji, bi hodili v bolnico v Kandiji oni, ki so dosedaj v tujih bolnicah, v Brežicah, Zagrebu in Karlovcu iskali zdravja, kar se je deloma tudi že v primerno kratkem času njenega obstanka zgodilo.

Zato predlagam v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Konventu usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem Mestu se dovoljuje z letom 1895. začeti — za bolnico letna podpora v znesku 2000 gld.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand der Herren das Wort?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Nachdem dies nicht der Fall ist, bitte ich um die Abstimmung und bitte jene Herren, welche diesem Antrage ihre Zustimmung ertheilen, sitzen zu bleiben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist angenommen.

b) o prošnji posestnikov v Jakovcih gledé podpore za napravo vodovoda.

b) über die Petition der Insassen von Jakovce um Subvention für die Wasserleitung.

Poročevalec dr. Papež:

Prebivalci v Jakovcih v okraji Vipavskem prosijo podpore za vodovod. V prošnji pravijo:

„Soseska Jakovice je zelo majhna. Broji le 20 revnih kmetov, katerim so skoro vsi viri blagostanja usahnili. Nesrečna trtna uš uničila nam je skoro popolnoma vse vinograde, kateri so bili nam glavna podpora. Ker smo na pravem Krasu, nam suša skoro vsako leto preti usušiti poljske pridelke in moramo še tolikanj popotrebno vodo od daleč nositi, pa to zlasti v zimi in hudi burji; pogrešamo prav živo dobroga in močnega vodnjaka za ljudi in živino.

Imamo sicer dva tako zvana „kala,“ ktera pa ne ustrezata namenu. V jednega izliva se raznovrstna gnojnica iz katerega ne mara živina piti. Za družega smo

sicer od veleslavnega deželnega odbora podporo prejeli in to že pred leti; a vse naše delo in trud bil je zastonj, utrditi se ne da in torej ne drži. Če ni 4 tedne dežja, suha sta oba. — Gledé na navedene nedostatke prišli smo sosesčani do misli, naj bi soseska Jakovice omislila čisto in zdravo studenčnico, ktere bi lahko posluževal se farovž in šola, ki še k nam pripadata. Ta voda je čista, jako zdrava in nikdar ne usahne. Oddaljena je od nas skoro $\frac{1}{4}$ ure. Dala bi se v vas napejljati po železnih ceveh in bi imela dovolj padca. Delo pri vodovodu smo zelo zadovoljni prevzeti; toda stroškov za silno drage železne cevi ne moremo sami pokriti. Zlasti živo potrebo takega vodnjaka občutimo po zimi v hudi burji, snegu in poletnej suši.“

Pridejali so kot prilogo neki naris, kakor da bi bil to načrt za ta vodovod in neki proračun, ki se opira na ta naris. Iz finančnega odseka se je dala ta prošnja s prej navedenim načrtom deželnemu stavbenemu uradu, da izreče o stvari svoje tehnično mnenje. Deželni hidrotehnik je pregledal tisti načrt in je o njem rekel da je „tehnična nezmiselj“ in da ga je kdo naredil, ki nima pravega pojma gledé načrtanja vodovodov. Posebno pa očita deželni hidrotehnik, da je v tem načrtu in proračunu predlagano, naj se naročijo železne cevi po 20 mm premera. Takih cevi nima nobena livarna. Potem pravi, da padeč 8 m ne bi zadostoval za daljavo približno 1 km.

Nadalje je napačno, da se reservoir ni načrtal na najvišjem kraji na tej progi blizu izvora vode, ampak da se je napravil reservoir v vasi kot kal, in končno pravi inženir, da so proračunjeni troški 1960 gl. tudi napačni, ker stane vodovod v daljavi 1000 m po skušnjah deželnega stavbnega urada 4500—5000 gl.

Uvaževati se mora, da ako se hoče od poljedelskega ministerstva doseči podpora, kakor je navadna za take naprave, da mora načrt biti izdelan strokovno in da mora dotični proračun, ki se naslanja na načrt, popolnoma ugajati ministerstvu oziroma onim zahtevam, katere stavi ministerstvo pri takih prošnjah.

Ministerstvo ima navado, da izreče deželnemu odboru napotila, po katerih je treba postopati. Strokovno izdelani načrt in proračun je pogoj, da se sploh kaj dovoli, ne le da bi se več ali manj dovolilo. In ravno iste pogoje stavlja tudi deželni odbor, zato je treba, da se vrne ta prošnja s prilogami deželnemu odboru, ki naj skrbi, da se načrt predela po stavbnem uradu, oziroma, da se preiskuje na lici mesta in napravi ves načrt popolnoma nov.

V imenu finančnega odseka torej predlagam:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja prebivalcev soseske Jakovice pri Vrabčah, okraj Vipava, za podporo v napravo novega vodovoda izroči se deželnemu odboru z naročilom, da potrebno ukrene, da se na mesto predležečega nerabljivega načrta in napačnega proračuna za vodovod napravi novi načrt s proračunom na podlagi zanesljivih podatkov ter naj stavi v prihodnem zasedanju svoje nasvete.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand das Wort?

Der Herr Abgeordnete Lavrenčič hat sich zum Worte gemeldet.

Ich ertheile ihm dasjelbe.

Poslanec Lavrenčič:

Ni moj namen, da bi se protivil predlogu finančnega odseka, vendar pa obžalujem, da se je prezrl načrt, katerega je sestavil nek izvedenec in zato izrekam željo, ki mi je na srci, naj bi naročilo, katero daje finančni odsek deželnemu odboru, — naj po svojem tehničnem uradu da preiskavati na lici mesta in sestaviti strokovni načrt, — ne ostalo samo na papirji, temveč naj bi deželni odbor res skrbel, da se stvar kakor hitro mogoče reši in ne zavleče tako, kakor se je pri takih zadevah že večkrat zgodilo.

Pred dvema letoma predložili so se iz Vipavskega trije taki načrti. O vsakem se je visoki deželni zbor izrekel, da se podpora ne odreče, da pa mora poprej izvedenec preiskavati na lici mesta. Taki kraji so Planina na Vipavskem, Ustje, Vrhpolje in sedaj še Jakovci. V vsih treh slučajih se do danes ni nič zgodilo.

Kar se tiče prošnje, ki je v razpravi, omenjam, da so Jakovci na Kraškem ozemlju. Čuditi se je, da je tam najti studenca. Prebivalstvo trpi pomanjkanje vode že leta in leta strašno; ljudje nimajo nobene pitne vode, samo par kalov imajo in zato se res bojim, da se stvar ne bi zavlekla, kakor pri omenjenih drugih treh vaseh.

Posebna na slabem je vas Vrhpolje, odkar se je napravila zapora na Beli in vendar se vkljub temu, da je stvar silno nujna, ničesa ni storilo.

Gledé predležeče prošnje izrekam torej željo, da naj slavni deželni odbor stvar kolikor mogoče pospešuje, da se bode delo kakor hitro mogoče zvršilo, ker je res silno nujno.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht noch jemand der Herren zu sprechen?

(Nič se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Nachdem dies nicht der Fall ist, hat der Herr Berichterstatter das Schlußwort.

Poročevalec dr. Papež:

Omeniti hočem le kratko, da finančni odsek nikakor ni prezrl načrta, kakor je rekel gospod predgovornik, temveč pregledal ga je natančno in spoznal, da je vsekako nezadosten in skoro tak, da se ne more o njem reči, da je načrt. Ravno v tem trenutku pregledali so ga tehnični izvedenci in so rekli, da ne more služiti svojemu namenu.

Bojazen gospoda predgovornika, da bi se stvar zavlekla, je neopravičena, kajti po predlogu finančnega odseka se naroča deželnemu odboru, da naj namestu tega načrta da napraviti nov načrt in proračun in naj v prihodnjem zasedanji stavi svoj nasvet.

Kakor sem že prej omenil, poročal je deželni stavbni urad, da bodo troški tega vodovoda znašali 4500 do 5000 gld. To so toliki troški, da se za nje ne more preskrbeti podpora iz splošnega kredita, s katerim razpolaga deželni odbor v namen takih naprav, temveč v to treba sklepa visokega deželnega zbora in zato ima predlog dostavek, da se ima stvar v prihodnjem zasedanji zopet predložiti visokemu deželnemu zboru.

Deželni odbor bo gotovo, kakor gledé vseh tako najnujnih zadev kakor so vodovodi, tudi v tem slučaju gledal, da se stvar ne bo zakasnila, akoravno je edini deželni hidrotehnik, katerega imamo, z deli tako preobložen, da bi potreboval 42 mesecev, da bi izdelal vse vodovodne načrte, za katere ima vže gradivo nabrano.

Sicer pa sme častiti gospod predgovornik biti prepričan, da se stvar ne bo zavlekla.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wir schreiten nun zur Abstimmung und bitte jene Herren, welche mit dem Auschufsantrage einverstanden sind, sich zu erheben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist angenommen.

- c) o prošnji Marjete Ahčin, udove bivšega pomočnega uradnika pri zemljišno-odveznem uradu v Radoljci za dovolitev letne miloščine;
- c) über die Petition der Margaretha Ahčin, Witwe des gewesenen Aushilfsbeamten bei der Grundlasten-Ablösungscommission in Radmannsdorf um Bewilligung einer jährlichen Gnadengabe;

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Visoki zbor! Marjeta Ahčin, vdova pokojnega pomočnega uradnika Rudolfa Ahčina, obrnila se je zopet do visokega deželnega zbora s prošnjo, da bi se jej podaljšala miloščina, katero je uživala vsled sklepa visokega deželnega zbora iz leta 1892. od 1. januvarija 1892 do konca leta 1894.

V svojej prošnji navaja, da je njen mož služil 9 let pri vojaki, potem pa 30 let pri c. kr. lokalni komisiji za zemljiško odvezo v Radoljci. Z ozirom na njegovo uspešno delovanje dovolil mu je visoki deželni zbor, ko je zbolel na očeh, dne 13. januvarija 1888 miloščino letnih 150 gld. na tri leta. Mož ni dolgo užival te miloščine, ker je že l. 1891. umrl in zapustil udovo in pet nedoraslih otrok. Udova je stara 57 let

in ima še to nesrečo, da ima eno božjastno hčerko. Prosilka navaja, da je podpore jako potrebna. Finančni odsek je prišel na podlagi ubožnega lista, katerega je izdala županska in župnijska oblast, do prepričanja, da se razmere te udove v zadnjih 3 letih niso zboljšale, temveč še poslabšale, ker je postala nekoliko starejša in se zdravje njene hčerke ni zboljšalo in da je torej prosilka sedaj miloščine še bolj potrebna, kakor takrat, ko se jej je prvič dovolila. Z ozirom na to nasvetuje finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Marjeti Ahčinovi, udovi bivšega pomočnega uradnika pri c. kr. zemljišno-odvezni komisiji v Radoljci, dovoljuje se za dobo treh let od 1. januvarija 1895 do konec leta 1898. miloščine letnih 50 gld., katero je izplačati iz deželnega zaklada.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand der Herren zu sprechen?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Da dies nicht der Fall ist, so bitte ich jene Herren, welche diesem Antrage ihre Zustimmung ertheilen, sitzen zu bleiben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Angenommen.

- d) o prošnji županstva v Moravčah pri Litiji za zvišanje podpore za vodovod;
- d) über die Petition des Gemeindeamtes in Moräutisch bei Littai um Erhöhung der Subvention für die Wasserleitung;

Poročevalec dr. Žitnik:

Visoki zbor! Županstvo občine Moravče v Litijskem okraji je lanskega leta prosilo za podporo za napravo vodovoda. Po načrtu, katerega je izdelal deželni inženir Hrasky, so bili troški proračunjeni na 3000 gld., znašali so pa po izkazu, ki je prošnji priložen, 3556 gld. 05 kr.

Z ozirom na to, da visoki deželni zbor za take naprave navadno dovoljuje 30% vseh troškov in ker je lani dovolil samo 900 gld., sklenil je finančni odsek predlagati visokemu deželnemu zboru, da naj se dovoli občini še 100 gld. podpore in sicer v prvi vrsti za to, da bode plačala deželnega inženirja, katerega so morali sami plačati.

Predlagam torej v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Občini Moravče v Litijskem okraji se za napravo vodnjaka dovoli še 100 gld.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht Jemand das Wort?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Es ist nicht der Fall, und ich bitte jene Herren, welche sich mit diesem Antrage einverstanden erklären, sitzen zu bleiben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist angenommen und wir schreiten nun zum nächsten Punkte der Tagesordnung, d. i.

- e) o prošnji občinskega in župnijskega urada v St. Juriju pri Šmarji za podporo za popravo starinskega Tabora.
- e) über die Petition des Gemeinde- und Pfarramtes in St. Georgen bei St. Marein um Subvention behufs Herstellung des alterthümlichen Tabora.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Nachdem der Berichtstatter, der Herr Abgeordnete Fribar beurlaubt ist, wird dieser Punkt von der Tagesordnung abgesetzt, bis wieder der Herr Abgeordnete zur Sitzung erscheinen wird.

Der nächste Punkt der Tagesordnung ist:

- 10. Ustno poročilo upravnega odseka gledé dovolitve priklad za cestne namene (k prilogi 22.)
- 10. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Genehmigung von Umlagen für Straßenzwecke (zur Beilage 22.)

Poročevalec Lenarčič.

Visoka zbornica! Čast mi je v imenu upravnega odseka poročati o poročilu deželnega odbora gledé dovolitve priklad za cestne namene. Zadeva ni nova, ponavlja se vsako leto in zato ni treba posebno utemljevati predloga upravnega odseka. V prilogi 22. pojasnjuje deželni odbor, da pride lahko v tak položaj, da bi ne mogel cestnim odborom, ki potrebujejo višje nego 20 % priklade, dovoliti tako priklado, ker je dovoljenje višje, nego 20 % priklade, odvisno od sklepa deželnega zbora. Ker bi se pa na ta način lahko oviralo delovanje dotičnega cestnega odbora, predlaga deželni odbor, kakor druga leta, da mu visoki deželni zbor za leto 1896. da pooblastilo, da sme cestnim odborom pri dokazani potrebi in na podlagi pravilno sestavljenega proračuna dovoljevati tudi višje nego 20 % priklade.

Upravni odsek se strinja s tem predlogom deželnega odbora in torej nasvetuje:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

„Deželni odbor se pooblašča, da onim okrajnim cestnim odborom, ki potrebščine odpadajoče na okrajni cestni zaklad, leta 1896. ne bi mogli pokriti z 20 % priklado na neposrednje davke, pri dokazani potrebi in na podstavi pravilno sestavljenega in podprtega proračuna dovoli znotraj zakonitih mej za l. 1896. priklade nad 20 % k neposrednim davkom z izvanredno doklado vred ter ukrene potrebno zaradi predpisa in pobiranja teh priklad.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand der Herren das Wort?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Es ist nicht der Fall, und ich bitte jene Herren, welche sich mit dem Antrage einverstanden erklären, sitzen zu bleiben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist angenommen. Der nächste Punkt ist:

11. Ustno poročilo upravnega odseka:

- a) o prošnji podobčine Vodice pri Vipavi za podporo v svrhu uravnave hudournika:

11. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses:

- a) über die Petition der Untergemeinde Bodize bei Wippach um Subventionsbewilligung behufs Regulierung des Wildbaches;

Poročevalec Povše:

Visoki zbor! Občinarji podobčine Vodice glavne občine Podkraj nad Vipavo prosijo, da bi visoki deželni zbor blagovolil podeliti kak denarni prispevek v svrhu uravnave in zagradbe hudournika, po katerem imajo dotični posestniki podobčine Vodice dokaj škode, ker jim voda vedno leto za letom preplavlja travnike in senožeti, ki jih imajo ob potoku, ob enem pa sta dve hiši z gospodarskimi poslojji vred v veliki nevarnosti, ker jim voda izpodjeda zidovje in preti jih popolnoma opustošiti.

Prositelji so podali slovenski in nemški preudarek v dvojnem duplikatu. Načrt je izdelan po nekem stražmeštru in iz njega je razvidno, da bodo troški za uravnavo hudournika znašali nad 800 gld. Potrebna dela bodo večinoma lastniki dotičnih zemljišč sami zvršili, vender pa jim bode treba tudi denarnih sredstev, da si nakupijo plošč za obrambno zidovje in plačajo nekaj delavcev.

Upravni odsek se je prepričal, da je prošnja utemeljena in je razvidel iz predloženih načrtov in proračuna, da je delo izpeljivo in v veliko korist ondotnim posestnikom in je gledé tudi na to, da bi, ako bi se delo ne zvršilo in bi se prigodile povodnji in se podrle

hiše, gotovo došle visokemu zboru prošnje, katere bi bilo treba uslišati, kar bi pa stalo dokaj več, sklenil nasvetovati visokemu zboru sledeče:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Občinarjem podobčine Vodice glavne občine Podkraj nad Vipavo se dovoli za zgradbo hudournika znesek 100 gl. iz deželnega zaklada, kateri se jim potem županstva izplača, ko bodo zgradbeno delo po predloženem načrtu dovršili.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand das Wort:

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Es ist nicht der Fall. Ich bitte jene Herren, welche diesem Antrage ihre Zustimmung erteilen, sich zu erheben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist genehmiget.

b) o prošnji županstva v Vodichah, okraj Kamnik, za uvrstitev občinske ceste Vojsko-Koseze-Kot med okrajne ceste:

b) über die Petition des Gemeindeamtes Wodiz, Bezirk Stein, um Einreihung der Gemeindestraße Vojsko-Koseze-Kot in die Kategorie der Bezirksstraßen;

Poročevalec Kersnik:

Visoka zbornica! Županstvo v Vodichah v Kamniškem okraji prosi, da se sprejme občinska cesta Vojsko-Koseze-Kot med okrajne ceste. To je proga, ki bi Mengiš čez Šmartno in Tacen najkrajše z Ljubljano vezala; vendar pa je prošnja tako malo obširna in utemeljena, da upravni odsek ni mogel drugače, nego nasvetovati, da se odstopi deželnemu odboru, da isti poizveduje o tamošnjih razmerah in v prihodnjem zasedanji stavi eventualno predlog glede uvrščenja te občinske ceste med okrajne ceste.

Predlagam torej:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Deželnemu odboru se naroča, da o tej prošnji ukrene primerna poizvedovanja in deželnemu zboru v prihodnjem zasedanji poroča, odnosno stavi predlog.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand der Herren das Wort?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ist nicht der Fall. Ich bitte jene Herren, welche sich mit diesem Antrage einverstanden erklären, sitzen zu bleiben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist angenommen.

c) o prošnji županstva v Selcih za dovolitev občinskih priklad;

c) über die Petition des Gemeindeamtes in Selzach um Bewilligung von Gemeindeumlagen;

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Županstvo v Selcih se je obrnilo do visokega deželnega zbora s prošnjo, da bi se mu dovolile neke občinske doklade. Ker cela stvar po obstoječi postavi ne spada v delokrog deželnega zbora, temveč deželnega odbora, nasvetujem v imenu upravnega odseka:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja se odda deželnemu odboru v rešitev.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand zu sprechen?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ist nicht der Fall, und ich bitte jene Herren, welche mit diesem Antrage einverstanden sind, sitzen zu bleiben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist genehmiget.

Der nächste Punkt der Tagesordnung ist:

d) o prošnji zvršilnega odbora okrožnih zdravnikov na Kranjskem za predrugachenje nekaterih določil zdravstvenega zakona;

d) über die Petition des Executivcomité der Districtsärzte in Krain um Änderung einiger Bestimmungen des Sanitätsgesetzes;

Poročevalec Kersnik:

Visoka zbornica! Zvršilni odbor okrožnih zdravnikov na Kranjskem prosi v imenu tistih:

A. Naj se okrožnim zdravnikom podeli značaj in naslov deželnih uradnikov; če bi pa to bilo neizpeljivo, dovoli se:

a) da si pridrži deželni odbor disciplinarno oblast, izvzemši slučajev, spadajočih v smislu državnega zakonika z dné 30. aprila 1870, šte. 68, v področje politične oblasti;

b) naj se jim da pravica do vsakoletnega 14dnevnega dopusta, ne da bi jim bilo treba skrbeti za nadomestnika.

B. Naj se za vsa uradna potovanja zviša dijeta od 2 na 3 gld. 50 kr. in potne pristojbine, kakor jih imajo državni uradniki.

C. Naj se nastavi referent za zdravstvene zadeve.

D. Naj visoki deželni zbor izreče proti visoki c. kr. deželni vladi željo, da slavnoista ne dovoli svojim zdravnikom sprejemanja privatnih služeb.

E. Naj se zakonitim potom dovoli kirurgom, kedar odstopijo, letna miloščina 400 gld.“

Vse te točke, izvzemši zadnjo, padajo po svoji naravi v službeno navodilo, katero je izdala vlada sporazumno z deželnim odborom k zdravstvenemu zakonu. Jedino zadnja točka, ki govori o tem, da naj se kirurgom, kadar izstopijo iz službe, zakonitim potom dovoli miloščina letnih 400 gld., involvira principijelno spremembo zakona samega.

Kar se tiče službenega navodila, je bil upravni odbor mnenja, da je treba naglašati tisto stališče, katero je zavzemal visoki deželni zbor pred leti, ko je razpravjal o zdravstvenem zakonu in dalje, ko je čul poročilo deželnega odbora o službenem navodilu. Takrat se je sprejelo načelo, da sestavi službeno navodilo deželni odbor sporazumno z deželno vlado, ki ga ima zakonitim potom razglasiti.

Gospodje se bodete spominjali burne debate, ki se je vršila o tej zbornici gledé tega principa, a končno je obveljal in upravni odbor je mislil, gledé predležeče prošnje, da ustreže intencijam visokega deželnega zbora najbolje, ako ostane na takratnem stališči in je bil zato mnenja, da ne gre drugzaga predlagati, nego da se prošnja izroči deželnemu odboru, kateri naj stopi z deželno vlado v dogovor gledé spremembe službenega navodila in določi spremembe, katere se mu vidijo umestne in potrebne.

Kar se pa tiče zadnje točke gledé miloščine kirurgov, treba je vsekako natančnih poizvedovanj in o tej točki naj deželni odbor v prihodnjem zasedanji stavi svoj predlog.

Jedno se je upravnemu odboru potrebno videlo posebno poudarjati in to je vprašanje gledé dijet okrožnih zdravnikov pri uradnih potovanjih, katere naj bi se jim po prošnji povišale od 2 gld. na 3 gld. 50 kr. V tem oziru se godi okrožnim zdravnikom očitna krivica, ako se jim za komisije mesto zakonitih, po normalih jim pripadajočih dijetah po 3 gld. 50 kr., izplačuje samo po 2 gld.

Službeno navodilo, pravi pod lit. C., da imajo okrožni zdravniki, kadar opravljajo uradni posel po naročilu sodnih in drugih oblasti, pravico do normalnih dijet in to poudarjata tudi § 12. zdravstvenega zakona in § 17. službenega navodila.

Precej, ko se je bilo izdalo službeno navodilo, prišel je nek premeten mož pri nadsodišči v Gradei na to, da imajo okrožni zdravniki dijete prav za prav odmerjene samo z 2 gld. in potem je povprašal, ker je došlo nekoliko rekurzov proti takemu odmerjanju, pri deželni vladi, ali imajo okrožni zdravniki dijete po 2 gld.

ali pa imajo, kakor c. kr. okrajni zdravniki pravico do 3 gld. 50 kr. in tedaj se mu je menda prav na kratko, brez ozira na zakonite določbe § 12. zdravstvenega zakona in § 17. službene inštrukcije odgovorilo, da imajo okrožni zdravniki res 2 gld. dijete. Vsled tega odgovora okrožnim zdravnikom navzlic zakonitim določbam ni pomagal noben rekurz več in odmerjale so se jim dijete z 2 gld.

Pred 3 leti, ko se je v visoki zbornici sklepalo o spremembi zakona samega, nasvetovala se je slavni deželni vladi tudi sprememba službenega navodila gledé dijet okrožnih zdravnikov pri uradnih opravilih, in prejšnji gospod deželni predsednik je obljubil, da bode storil svoje korake pri nadsodišči v Gradei, da se popravi pomota, ker je sam priznaval, da se okrožnim zdravnikom v tem oziru godi krivica, pa do danes se ni nič zgodilo.

Zaradi tega se upravnemu odboru umestno zdi, obrniti se do sedanjega gospoda zastopnika vlade, da morebiti on kaj ukrene, da se popravi krivica ki se godi okrožnim zdravnikom.

Po teh opazkah predlagam v imenu upravnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Ta prošnja se odstopa z ozirom na določbe § 13. zdravstvenega zakona deželnemu odboru z nalogom, da stopi gledé primernih izprememb službenega navodila zdravnikom z deželno vlado v dogovor ter izda sporazumno ž njo umestne potrjene izpremembe; gledé onih točk pa, ki bistveno izpreminjajo določbe zakona z dné 24. aprila 1888., šte. 12, nabira potrebni material in poroča v prihodnjem zasedanji eventualno predloži načrt zakona.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrer:

Der Herr Abgeordnete Dr. Vošnjak hat sich zum Worte gemeldet.

Poslanec dr. Vošnjak:

Poprimem besedo ne kot deželni odbornik ampak kot priprosti poslanec, da izrečem svoje mnenje o predležeči prošnji, ker me v prihodnji sesiji ne bo več na tem mestu.

Z zdravstvenim zakonom, s katerim smo ustanovili službe okrožnih zdravnikov, storili smo res več, nego vse druge avstrijske dežele. Pa kakor pri vsakem zakonu, pokazali so se tudi pri zdravstvenem zakonu v praksi nedostatki, katere je treba odpraviti. Nekatere nedostatke navaja prošnja okrožnih zdravnikov in jaz za svojo osebo izrečem, da se mi zdi prošnja popolnoma utemeljena in da bi bilo le želeti, da bi prihodnji visoki deželni zbor tudi uslišal, kar prosijo okrožni zdravniki.

Že prva točka, katera govori o disciplinarni oblasti okrajnih oblastev, zdi se mi uvaževanja vredna.

Kakor je sedaj po zakonu in po službenem navodilu urejeno, so okrožni zdravniki nekako zdravniki II. vrste, kar pa ni utemeljeno. Zvršili so tiste študije, kakor c. kr. okrajni zdravniki in ne vem torej, zakaj naj bi bili okrajnim zdravnikom nekako podrejeni. V tem oziru sem imel priliko slišati pritožbe iz raznih okrajev in moral sem se le čuditi postopanju nekaterih okrajnih zdravnikov, kateri smatrajo okrožne zdravnike za podrejene organe, kar pa po zakonu niso. Omeniti hočem le en slučaj. Eden izmed naših okrožnih zdravnikov in sicer izvrsten v svoji stroki, ki je dovršil tudi posebni kurz za višjo izobrazbo, služi na Dolenjskem in ima bolnico pod saboj. On zapisuje zdravila, okrajni zdravnik pa, ki je prirejen okrajnemu glavarstvu, hodi v bolnico, kritikuje zdravila in zahteva, da bi se okrožni zdravnik ravnal po njegovih nazorih. Ravno tako se godi tudi v drugih okrajih, da mislijo okrajni zdravniki, da so načelniki okrožnih zdravnikov.

Zato bi bilo res želeči, da se okrožni zdravniki v disciplinarnih zadevah podredijo deželnemu odboru in ne politični oblasti.

Druga točka se tiče potnih pristojbin. Potna pristojbina se je znižala okrožnim zdravnikom od 15 kr. na 9 kr. za 1 km, med tem ko je za državne uradnike za letos odmerjena po 22 kr. Obžalujem, da upravni odsek ni vsaj na to točko se oziral in naročil deželnemu odboru, da naj potno pristojbino zopet od 9 kr. poviša na 15 kr., ali še boljše, da jo določi tako, kakor za državne uradnike. To bi bil upravni odsek lahko storil, ker je ravno on pred 2 letoma ukazal deželnemu odboru, da zniža potno pristojbino na 9 kr.

Dalje je opravičena tudi pritožba, da se okrožnim zdravnikom, kadar poslujejo pri sodnih komisijah, odmerjajo dijete samo po 2 gld. mesto po 3 gld. 50 kr. Vsakdo mora priznavati, da je dijeta 2 gld. za moža, ki se je toliko let učil in ima diplom kot doktor, premajhna. Krivica, ki se v tem oziru godi okrožnim zdravnikom je tem večja, ker stoji v službenem navodilu, da se imajo okrožnim zdravnikom plačati tiste dijete, katere se po tarifu plačujejo za doktorje, in vendar so se te dijete svojevoljno znižale na 2 gld., torej zopet na tisto pristojbino, katero so dobivali kirurgi.

Potem prosijo okrožni zdravniki, da bi se jim prisodila pravica do 14-dnevnega dopusta, ne da bi morali skrbeti za namestnika. Jaz mislim in dozdaj ni bilo ovire, da se jim dopusti dovoljuje, kadar se zanj oglašajo in da jim ni treba skrbeti za namestnika za ta čas. Dosedaj se še ni godilo, da bi morali, kadar si vzamejo dopust, plačevati namestnika. Kadar so pa poklicani k vojakom, takrat itak dežela skrbi za namestnika. Zato mislim, da se bode v tem oziru prošnja lahko ugodilo, ker za tako kratek čas itak ni treba nastaviti namestnika.

Kar se tiče točke, da naj bi tudi kirurgi dobivali pokojnino letnih 400 gld. pooblastil je deželni zbor deželni odbor, da jim sme dovoliti po 300 gld., toda lani se je enemu že dovolila miloščina letnih 400 gld. in tako se bode tudi za naprej zgodilo, ako se bode kdo pri visokem deželnem zboru oglašil s prošnjo.

Kar se tiče zakona, bode pač potrebna sprememba, če se bode podelila deželnemu odboru disciplinarna oblast, katera sedaj po zakonu pripada politični oblasti. V drugem oziru pa ne bo treba spremeniti zakona, ampak le službeno navodilo. Od sklepa visokega deželnega zbora pa bode odvisno, ali bodo okrožni zdravniki dobili značaj in naslov deželnih uradnikov.

Prav za prav so itak že v deželni službi, ker jih dežela plačuje, jim daje pokojnine in torej bi bilo želeči, da bi tudi disciplinarno bili podrejeni deželnemu odboru.

Pod črko D. prosijo okrožni zdravniki tudi, da naj bi se skrbelo za nje, da bi dobivali postranskih zaslužkov in da naj bi se v tem oziru visoki deželni zbor obrnil do vlade, da bi okrajnim zdravnikom prepovedala, sprejemati privatne službe, v prvi vrsti službe železniških uradnikov. Okrajni zdravniki so državni uradniki in ti bi ne smeli imeti nobenih postranskih služeb brez dovoljenja vlade, pa morebiti tudi ne z dovoljenjem vlade. Pri tem se moramo ozirati na to, da imajo okrožni zdravniki plačo 600 do 800 gld., državni okrajni zdravniki pa po 1000 gld. in več, dalje, da so okrajni zdravniki nastavljeni za ves okraj in nimajo dosti časa, privatne službe oskrbovati.

Deželni odbor je v tem oziru že skušal skrbeti za okrožne zdravnike in se je obrnil do južne železnice, katera je dotični želji v enem slučaju res ustregla in izročila službo železniškega zdravnika nekemu okrožnemu zdravniku, kar je zanj jako dobro, deloma gledé plače, deloma, ker ima prosto vožnjo. V drugem slučaju pa južna železnica ni ustregla deželnemu odboru.

Deželni odbor se je tudi obrnil do vodstva državnih železnic in to je odgovorilo, da se bode oziralo na izrečeno željo in je res nekaterim okrožnim zdravnikom na Dolenjskem in Gorenjskem službe železniških zdravnikov podelilo.

Tudi v tem oziru torej je prošnja okrožnih zdravnikov prav opravičena in jaz bi le želel, da bi jej vlada ustregla in prepovedala okrajnim zdravnikom sprejemati privatne službe, kajti okrožni zdravnik je vedno na mestu in lahko opravlja tako privatno službo, med tem ko je okrajni zdravnik, ki je nastavljen za ves okraj, mnogokrat odsoten po več dni.

Te opazke sem moral napraviti gledé prošnje. Pri-trjujem nasvetu upravnega odseka, naj se prošnja izroči deželnemu odboru, obžalujem pa, da upravni odsek gledé potnih pristojbin ni pooblastil deželnega odbora, povišati jih zopet od 9 kr. na 15 kr.

Morebiti bode gospod poslanec, ki bo za menoj govoril, v tem oziru stavil kak nasvet.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Der Herr Abgeordnete Dr. Ritter von Bleiweis hat sich zum Worte gemeldet.

Poslanec vitez dr. Bleiweis-Trsteniški:

Visoka zbornica! Tudi jaz moram obžalovati, da upravni odsek ni prišel pred visoko zbornico s predlogom, da se ima sploh popraviti zdravstveni zakon, ki je zelo zelo pomankljiv.

Ko je visoki deželni zbor sklenil ta zakon, mislim je v prvi vrsti, da bode ž njim najbolje ustregel ubožcem na deželi, ali to se ravno ni zgodilo.

Govoril sem z raznimi okrožnimi zdravniki, in ti so mi povedali, da ne dobivajo nikakih nakazil od županstev, ker jih županstva, boječ se, da bi s tem občinam troške povišali, nečejo dati. Mi imamo okrožne zdravnike na deželi prav za prav le zato, da zdravijo bolj imovite ljudi, da nekoliko pomagajo državni upravi in končno sodelujejo pri raznih epidemijah, dalje da so v službi deloma tudi kot železniški in fabriški zdravniki, ali prvi namen, katerega je imel visoki deželni zbor pred očmi, ko je sklenil zakon, pomagati s tem ubožcem na deželi, tega doseči se ni posrečilo in vsled tega je zakon nujne poprave potreben.

Tudi meni je žal, da se upravni odsek ni pečal s tem vprašanjem, ker bi bilo to res koristno za deželo. To, kar naglašajo okrožni zdravniki v prošnji, je popolnoma opravičeno.

S tem, da jim plačuje vlada pri uradnih komisijah 2 gld. mesto 3 gld. 50 kr. na dan, postavila je okrožne zdravnike na tisto stopinjo, na kateri so bili ranocelniki, kar ni opravičeno po zakonu, ker bi jim pripadale vsaj tiste dijete, kakor okrajnim zdravnikom. Čudim se le, da okrožni zdravniki še niso šli do upravnega sodišča, kjer bi si bili gotovo priborili po zakonu jim pripadajoče dijete.

Na drugi strani je že gospod predgovornik omenil, da je potna pristojbina 9 kr. za 1 km veliko premajhna. To še toliko ni, kakor dobi kak „Bezirks-Feldwebel“ — in vender so okrožni zdravniki ljudje, ki so leta in leta študirali za drag denar, sedaj se pa pri nekaterih okrajnih glavarstvih ž njimi tako ravna, kakor da bi jih ne bilo treba. Zato je pač zadnji čas, da okrožni zdravniki postanejo deželni uradniki in disciplinarno podloženi deželnemu odboru, ne pa okrajnim glavarstvom, od katerih imajo nekatera jako čudne nazore o tej stvari.

Končno je tudi to opravičeno, da se jim, če mogoče, od strani deželnega odbora preskrbi nekoliko postranskega zaslužka, ker s plačami 600—700 gld. na deželi res ne morejo izhajati. Na drugi strani jih deželna vlada tudi ne plačuje tako, kakor bi jih morala; potne pristojbine so tudi premajhne in tako morajo okrožni zdravniki še po vrhu plačati, ako imajo kake komisije.

Kadar se vozi n. pr. iz Postojine v Senožeče in nazaj, mora več plačati, kakor on dobi, in torej so okrožni zdravniki res prikrajšani v zaslužku, in zato bi bilo želeli, da deželni odbor skrbi, da pridejo do postranskih zaslužkov.

Vse te prošnje — ali rekel bi — zahteve okrožnih zdravnikov so gotovo tako opravičene, da bi moral visoki deželni zbor vzeti ozir na okrožne zdravnike, ker

so to zdravniki, ki bodo ostali v deželi in znajo deželi veliko koristiti, ako se takó postavijo, da morejo živeti.

Ne nadejam se veliko, ako bode prošnja prišla do deželnega odbora, ker ne vem, s koliko gorečnostjo bo deželni odbor hotel podpirati okrožne zdravnike, mislim pa, da bi visoki deželni zbor lahko jim nekoliko že sedaj pomagal s tem, da naroči deželnemu odboru, da poviša potno pristojbino od 9 kr. zopet na 15 kr. za 1 km. To ne bode toliko znašalo, posebno z ozirom na to ne, da županstva nečejo dajati nakazil in da so torej voznje okrožnih zdravnikov k obolelim ubožcem zelo redke, potem jim vsaj ne bode treba doplačevati v tacih slučajih.

Predlagam torej:

„Okrožnih zdravnikov potniška pristojbina se zviša od 9 na 15 soldov za 1 km.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Seine Excellenz der Herr Abgeordnete Baron Schwegel haben sich zum Worte gemeldet.

Abgeordneter Excellenz Freiherr von Schwegel:

Gegenüber der vorliegenden Petition seien mir nur ein paar kurze Bemerkungen gestattet. Als seinerzeit die Institution der Districtsärzte geschaffen und die Frage erörtert wurde, inwieweit die Landgemeinden dadurch belastet werden, ist von dieser (desne — rechten) Seite nachdrücklich betont worden, daß durch diese Einrichtung den Landgemeinden schwere Lasten aufgebürdet werden, die vielleicht nicht in dem entsprechenden Verhältnisse zur Leistungsfähigkeit der neuen Institution stehen und derselben vielleicht nicht zum Vortheil gereichen würden. Die finanzielle Seite des Gesetzes ist damals von unserer Seite sehr ernstlich hervorgehoben und diesfalls der dringende Wunsch ausgesprochen worden, daß in dieser Beziehung ja einer jeden Gefahr, die den Gemeindeverwaltungen hieraus erwachsen könnte, beizeiten begegnet werden möge. Sie wissen, meine Herren, daß die Budgets der Landgemeinden sehr karg bemessen sind und daß es für dieselben außerordentlich schwierig ist, für alle Erfordernisse aufzukommen, und wenn Sie hier in dieser oder in einer anderen Richtung neue Ausgabquellen eröffnen, so ist es möglich, daß eines Tages für die Einnahmen nur außerordentlich schwer wird vorgeesehen werden können. Fragen Sie nur die Vertreter der Landgemeinden, ob sie durch diese Abgabe für Sanitätszwecke nicht ernstlich belastet sind, und sie werden von vielen Seiten hören, daß in dieser Beziehung manche Klage gerechtfertigt erscheint. Nun, meine Herren! das Land Krain hat bezüglich der Sanitätsgesetze mehr geleistet, als irgendein anderes Land; wir sind mit der Begünstigung der Districtsärzte weiter gegangen, als andere Länder, die viel reicher sind, als Krain, und ich würde glauben, daß wir heute nach den kurzen Erfahrungen, die wir gemacht haben, uns überlegen müssen, ob wir hierin nach der finanziellen und nach der organisatorischen Richtung hin noch weiter gehen sollen. Es wird hier bemerkt, daß die Erhöhung der Reise-

gebüßr von 9 auf 15 kr. eine Kleinigkeit sei. Dies sieht allerdings so aus, allein es handelt sich hierbei doch um eine Erhöhung von mehr als 60% und dies macht viel aus, wen auch die Erhöhung von 9 auf 15 kr. nur eine Kleinigkeit zu sein scheint. Meine Herren! Sie werden sich erinnern, daß wir seinerzeit aus rein sachlichen Gründen dafür waren, die Behandlung der Armen unbedingt unentgeltlich und den Districtsärzten zur Pflicht zu machen, so daß letztere natürlich entsprechend dafür entschädigt keine Gebür hiefür zu beziehen hätten. Die Institution der Districtsärzte ist wesentlich zu dem Zwecke eingeführt worden, um der ländlichen armen Bevölkerung damit eine Wohlthat zu erweisen. Diesen Zweck erreichen wir aber auf diese Weise, wie vorgeschlagen wird, nicht, denn gerade durch die Einführung der Diäten und Gebüren in solchen Fällen hat sich die Sache nach vielen Richtungen ohnehin schon recht unangenehm gestaltet, wie ich dies schon seinerzeit vorzubringen die Ehre hatte. Nur die Armen, die im näheren Bannreife des Districtsarztes domiciliren, können von der Wohlthat, die wir im Auge hatten, Gebrauch machen, während die entfernter Wohnenden davon so gut wie ausgeschlossen sind. Verlangen solche Arme diese Hilfe trotzdem, kommen sie leicht ihren Mitbewohnern gegenüber in eine schiefe Lage, indem ihnen vorgehalten werden könnte, daß für sie extra gezahlt werden müsse. Nicht jeder Sanitätsdistrict kommt nämlich ohneweiters solidarisch für solche Sanitätskosten auf, vielmehr werden dieselben oft von Dorf zu Dorf, ja von Weiler zu Weiler aufgetheilt und dies trifft die ländliche Bevölkerung hart, wofür ich eclatante Beispiele anführen könnte. Die Armen verzichten aus diesem Grunde vielfach darauf, die ärztliche Hilfe in Anspruch zu nehmen, um dadurch ihrer Ortsgemeinde gegenüber, auf die sie vielfach angewiesen, nicht in eine unmögliche Lage gebracht zu werden. Weiters ist die principielle Frage der Position der Districtsärzte gegenüber den Bezirksärzten besprochen worden. Ich bin sehr froh, daß ohne Änderungen des Gesetzes an dieser Einrichtung nichts geändert werden kann, denn, wenn auch dies noch möglich wäre, dann wäre die Organisation des Dienstes der Districtsärzte eine der bedenklichsten Institutionen, die wir geschaffen haben und ich danke nur Gott, daß wenigstens an diesen Principien ohne ein neues Gesetz nichts geändert werden kann. Wenn Sie in der vorliegenden Petition die Differenz dargelegt sehen, welche die Districtsärzte bezüglich ihrer Privatthätigkeit gegenüber den Bezirksärzten durchgeführt zu sehen wünschen, so ist dieses Verlangen meiner Ansicht nach nichts anderes als eine schreiende Ungerechtigkeit. Der Bezirksarzt ist ja ebenso wie der Districtsarzt zur Ausübung der Privatpraxis berechtigt, auch ihn honorirt der Staat nicht so, daß er ihm deshalb die Privatthätigkeit verschließen dürfte. Und wie käme der Bezirksarzt dazu, daß ihm verboten werde, eine Privatpraxis auszuüben, während dieselbe dem Districtsarzte erlaubt oder exclusiv vorbehalten bleiben soll? Das wäre entschieden eine Ungerechtigkeit und die können wir doch nicht befürworten! Ich gebe gerne zu, daß es den Districtsärzten sehr angenehm wäre, wenn die Bezirksärzte von den Stellungen als Bahnärzte u. dgl. ausgeschlossen wären, aber gerecht wäre dies nicht, denn der Bezirksarzt ist ebenso auf die Privatthätigkeit angewiesen, wie der Districtsarzt. Daß der Bezirksarzt vom Staate

besser entlohnt wird, als es das Land bezüglich des Districtsarztes thun kann, gebe ich auch zu, aber vielleicht sind auch die Aufgaben des Bezirksarztes weitergehend, so daß sie diese Differencierung begründen. Ich staune nur, daß die Districtsärzte den Muth haben, ohneweiters zu sagen: Die Bezirksärzte schädigen uns! Das gehört denn doch in die allerletzte Classe der Zunftmeierei, die ich mir denken kann, wenn man verlangt, es solle Privaten verboten werden, sich von Bezirksärzten behandeln zu lassen! Der tüchtige Arzt, der das Vertrauen seiner Mitbürger genießt, braucht diesen Schutz nicht, wer ihn aber anruft, ist dieses Schutzes nicht würdig und sie werden mit Normalien und Verordnungen daran nichts ändern können. Ich habe mir nur zu dem Zwecke das Wort erbeten, um der Überzeugung Ausdruck zu geben, daß es erfreulich ist, wenn wir wenigstens an den Principien des Gesetzes bezüglich der Disciplinarordnung ohne Änderung des Gesetzes selbst nichts ändern können und ich meine, daß die Disciplinarordnung, wie sie durch das Gesetz statuir ist, zu jenen gehört, an welchen wir unbedingt festhalten müssen. Was die finanzielle Seite der Frage betrifft, so möchte ich dem Landesausschusse dringendst empfehlen, bei Berathung dieses Gegenstandes sich die Bedürfnisse der Landgemeinden und die Nothlage der Armen in erster Reihe und im höherem Grade vor Augen zu halten, als die Wünsche der Herren, welche diese Petition überreicht haben, und nur um diese Momente zu constatieren, habe ich das Wort ergriffen.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Pfaltrern:

Der Herr Abgeordnete Dr. Vošnjak hat sich wieder zum Worte gemeldet. Ich ertheile ihm dasselbe.

Poslanec dr. Vošnjak:

Prisiljen sem gospodu predgovorniku odgovoriti nekaj besed na njegove opazke, ker se mi vidi, da mu ni prav jasno, kako se je zakon po lanskih in predlanskih sklepkih visokega deželnega zbora izvedel. Gospod predgovornik misli, da imajo občine strašna bremena za zdravljenje ubožcev. To ni res. Vsaj se je sklenilo, da dotične troške ne plačujejo občine, temveč da jih prevzamejo zdravstvena okrožja, od teh pa v deželnem odboru nismo dobili niti ene pritožbe, da bi bila preveč obremenjena s troški za okrožne zdravnike, oziroma za zdravljenje ubožcev.

Kar se pa tiče zdravstvenega zakona sploh, imel je za Kranjsko deželo veliko dobrih posledic. Ako bi mi ne bili napravili takega zakona in bi ne dajali okrožnim zdravnikom takih plač, kakor jih dobivajo, ter jih napravili takorekoč za stalne uradnike, ne bilo bi se zgodilo, da se je v poslednjih letih toliko mladih ljudi posvetilo zdravniškim študijam in da je dežela v kratkih 4 letih, odkar je zakon veljaven, dobila 11 medicinae doktorjev deloma celo na mesta, kjer poprej še kirurgov ni bilo. Leta 1890. je bilo med okrožnimi zdravniki le 10 medicinae doktorjev, če pa sedaj pogledamo po deželi, naštejemo jih 21, kirurgov pa je le še 15 in od teh so nekateri že prav stari gospodje, ki bodo kmalu

odstopili. S tem zakonom smo spodbudili mnogo mladih ljudi, da se posvečujejo medicinskim študijam in upati je, da bodo na večini zdravniških mest v kakih 3—4 letih nastavljeni doktorji medicinae, s čemer bode odpomagano starodavni pritožbi, da na Kranjskem primanjkuje zdravniške pomoči.

Gospod predgovornik je rekel, da druge, bogate dežele niso tako dobro postavile svojih okrožnih zdravnikov. To je res, pa, če je dežela bolj bogata, imajo zdravniki več prisluzka od privatne prakse; če pa hočete pri nas po deželi, vidite, da je ljudstvo revno in vsled tega so okrožni zdravniki navezani na plače in na to, kar zaslužijo vsled zakona. Zato pa na Štajerskem, kjer okrožni zdravniki nimajo takih plač, zdravstvenega zakona sedaj še ne morejo izpeljati, ker se je večina zdravnikov izrekla, da nobeden ne sprejme službe okrožnega zdravnika, dokler veljata sedanji zakon in službeno navodilo. Mi na Kranjskem smo v tem oziru veliko na boljem in se imamo temu zahvaliti, da je visoki deželni zbor pred 4 leti sklenil ta zakon, po katerem je sedaj zdravniška služba urejena.

Kar se tiče privatnih služeb, zagovarjal je gospod predgovornik okrajne zdravnike, in rekel, da se jim ne sme zabraniti privatna praksa. Privatne prakse jim ne zabranujemo; vpraša se pa, ali je v zakonu utemeljeno, da smejo okrajni zdravniki, ki so državni uradniki, opravljati privatne službe. Jaz mislim, da noben javni uradnik, ne deželni, ne državni, ne sme sprejeti kake postranske sistemizirane službe. Če okrajni zdravniki opravljajo službe železniških zdravnikov — to so sistemizirane službe — so s tem v protislovji s službeno pragmatiko za državne uradnike. Deželni odbor je v tem oziru že mislil dopisati slavni deželni vladi, pa, ker je privatnim potem izvedel, da bi mu vlada ne mogla ustreči, je to zopet opustil.

Jako obžalujem, da gospod predgovornik še vedno trdi, da so občine vsled zdravstvenega zakona strašansko preobložene. Vsaj to ni res in nikjer se občine ne pritožujejo. Troški zdravstvenih okrožij so prav majhni, posebno v primeri s drugimi deželami, kolikor one plačujejo za zdravstvo. Okrožja plačujejo po 2°/_o za plače okrožnih zdravnikov in potem še 1 ali 2°/_o — nekatera tudi nič —, 3°/_o je pa že jako veliko.

Deželni odbor dobiva od zdravstvenih okrožij vse računске sklepe in proračune, in torej mu je lahko razvideti, da so troški — tudi za zdravljenje ubožcev — čisto majhni. Vedno naglašanje, da smo z zakonom občinam naložili Bog ve kako strašanska bremena, je čisto neutemeljeno, in jaz le obžalujem, da gospod predgovornik, ki je že takrat bil proti zakonu, ko smo o njem sklepali, še ni opustil svojih pomislekov, akoravno bi ga bile morale praktične skušnje, ki smo jih napravili glede zakona, že davno poučiti, da tistih velikanskih troškov ni, o katerih se je takrat govorilo. Zdravništvo se je dobro uredilo, občine nimajo prevelikih bremen in s časom pride do tega, da bo vsak ubogi bolnik lahko dobil zdravniško pomoč.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Appaltrern:

Der Herr Landespräsident haben das Wort.

K. k. Landespräsident Freiherr von Hein:

Hoher Landtag! Ich möchte vor allem anderen mein Bedauern darüber aussprechen, daß mir nicht die Gelegenheit gegeben wurde, im Verwaltungsausschusse von der vorliegenden Petition Kenntniss zu nehmen. Es ist dies wohl aus dem Umstande zu erklären, daß der Verwaltungsausschuss selbst einen Antrag gestellt hat, welcher eine meritorische Behandlung der Frage ausschließt. Nichts desto weniger aber hat sich hier im hohen Hause über diese Angelegenheit eine Debatte entsponnen, welche weiter gegriffen hat, als dies vielleicht ursprünglich in der Intention des Verwaltungsausschusses gelegen war. Selbstverständlich wird heute über diese Frage nicht definitiv entschieden werden können, sondern es kann sich nur darum handeln, Vorbereitungen für die nächste Session zu treffen, weshalb ich mich ganz kurz fassen kann. Ich werde auf das Meritum der Sache kaum eingehen, muß jedoch einigen Bemerkungen gegenüber, die hier gefallen sind, Stellung nehmen. Die wesentlichen Punkte, bezüglich welcher die Regierung interessirt erscheint, betreffen die disciplinäre Stellung der Districtsärzte, die Übernahme von Privatdiensten respective die Ausübung der Privatpraxis durch die k. k. Bezirksärzte und die Erhöhung der Gebühren für die Districtsärzte. Ich werde mich zunächst bei dem dritten Punkte der Erhöhung der Gebühren, auf welche offenbar der größte Wert gelegt wird, aufhalten. Der ganze Zweck der Petition ist offenbar doch der, für die Districtsärzte eine günstigere pecuniäre Situation zu schaffen. Ich wäre gewiß der letzte, welcher einem berechtigten Streben in dieser Beziehung entgentreten würde, weil die Gewinnung von Districtsärzten und die Besetzung der Posten jedenfalls davon abhängt, daß die Districtsärzte auch pecuniär günstig gestellt sind. Wir leiden bis jetzt noch immer Mangel an Districtsärzten und ist es nothwendig, für eine Ergänzung des ärztlichen Personals zu sorgen. Es muß jedoch die Frage der Erhöhung der Gebühren mit großer Vorsicht angefaßt werden, weil dieselbe auch andere willkommene Rückwirkungen haben kann, und da möchte ich darauf verweisen, was der Herr Abgeordnete Dr. Ritter von Bleiweis erwähnt hat, indem er sagte: Schon jetzt ziehen die Gemeinden Districtsärzte zur Armenbehandlung nicht heran, weil sie die diesbezüglichen Kosten zu tragen haben. In einem Athem wird nun eine Abänderung des Gesetzes verlangt, welche dahin zielt, der armen Bevölkerung die Erlangung der curativen Hilfe der Ärzte möglich zu machen und zugleich stehen wir vor einer Erhöhung der Gebühren, die natürlich zur Folge hätte, daß die Gemeinden noch mehr sich weigern würden, Ärzte zur Behandlung der Armen heranzuziehen. Wie man diese beiden Bedingungen vereinigen will, erscheint mir völlig räthselhaft, und es wird daher eine sehr ernstliche und genaue Erwägung der Sachlage erforderlich sein, weshalb ich es beklagen müßte, wenn schon heute in gewisser Richtung dem Landesausschusse eine Directive gegeben würde, an welche er sich zu halten hätte, während die ganze Frage noch unreif ist und erst ernstlich erwogen werden muß. Die zweite Frage betrifft die Privatdienste der Bezirksärzte. Abgesehen davon, daß ich diese Bemerkung in der Petition nicht gerade als collegial gegenüber den staatlichen Bezirksärzten ansehen kann, möchte ich vor allem anderen der Behauptung des

Herrn Abgeordneten Dr. Bosnjak entgegengetreten, daß nach den Dienstvorschriften Bezirksärzte auf keinen Fall systemisirte Privatstellen annehmen dürfen. Diese Anschauung ist total unrichtig und der Herr Abgeordnete Dr. Bosnjak wird kaum in der Lage, sein in dieser Beziehung irgendeinen Paragraphen namhaft zu machen, im Gegentheil aber besteht für die Bezirksärzte die directe Verpflichtung, sich als Gerichtsärzte verwenden zu lassen; diese Verpflichtung ist ihnen speciell auferlegt. Auch die Stelle eines Gerichtsarztes ist eine mit Bestallung ausgestattete Stellung und doch sind die Bezirksärzte verpflichtet, eine solche Stelle zu übernehmen, wenn andere Ärzte nicht zur Verfügung stehen. Selbstverständlich ist es nicht gestattet — und darauf wird von der Landesregierung immer gesehen, — einen solchen Posten zu übernehmen, welcher den Bezirksarzt in der Ausübung der in erster Linie ihm obliegenden Pflichten behindern würde. Was die Übernahme von anderen Stellen anbelangt, muß ich doch fragen, wohin wir kommen würden, wenn die Districtsärzte sich jeder curativen Hilfeleistung enthalten müßten? Ich will nicht, daß die Privatpraxis vor den öffentlichen Dienst gestellt wird, aber diese unterlagen, heißt einen ganzen Kreis der Bevölkerung den Angriffen der Krankheiten preisgeben, weil sie keine Hilfe finden können, denn wir haben ja ganze Districte, wo kein anderer Arzt als der Bezirksarzt zu finden ist. Wie oft kommt es vor — und solche Fälle hatten wir im Tschernember, Möttlinger, Gottscheer und Loitscher Bezirke, daß der landesfürstliche Bezirksarzt die Stelle des Districtsarztes übernehmen mußte, und so ist es in Loitsch noch gegenwärtig der Fall, wo der landesfürstliche Bezirksarzt die Dienste des Districtsarztes versehen muß. Ja, wenn man dort sagen würde, daß der Bezirksarzt sich zu Privatdiensten nicht hergeben dürfe, so würde dies einen Sturm in der Bevölkerung hervorrufen, die Leute würden mit Recht klagen: Wir gehen an den verschiedensten Krankheiten zu Grunde und der Arzt, der da ist, darf die Praxis nicht ausüben!

Daß die Übernahme von Privatstellen mit den Pflichten des Bezirksarztes nicht collidire, dafür Vorsorge zu treffen, wird Sache der Amtschefs in erster Linie und in zweiter Linie des Landeschefs sein. Dafür ist schon vorgesorgt und ich könnte davon genug Beispiele erzählen.

Was nun die disciplinäre Stellung der Districtsärzte anbelangt, so ist dieselbe im Gesetze geregelt. Ich will nicht behaupten, daß sie glücklich geregelt sei, denn es sind unterschieden Lücken vorhanden, aber ich glaube, daß die Lücken darin bestehen, daß nicht genug dafür vorgesorgt ist, um die Districtsärzte immer in entsprechender Weise zur Pflichterfüllung verhalten zu können. Es wurde hier der Ausdruck gebraucht, daß in dieser Beziehung bei den Bezirkshauptmannschaften „čudni nazori.“ merkwürdige Ansichten, herrschen. Einzelne Fälle wurden nicht angeführt, ich glaube aber, daß diese „čudni nazori“ höchstens darin bestehen können, daß von Seite der politischen Behörden gegenüber den Districtsärzten energisch die Pflichterfüllung verlangt wird und dieser Anschauung kann ich nur beipflichten, denn die genaue Pflichterfüllung ist die erste Bedingung, welche es möglich macht, daß den Intentionen des Gesetzes nachgekommen und die Bevölkerung der Wohlthaten theilhaftig wird, welche das Gesetz beabsichtigt. Wenn an

der Pflichterfüllung gerüttelt und eine zu laxe Handhabung der Disciplinarvorschriften angestrebt wird, so würde ich dies aufrichtig bedauern. Ob die Stellung der Districtsärzte unter den Landesauschuß, die Bezirkshauptmannschaften oder die Landesregierung statuiert wird, ist von meinem Standpunkte ziemlich gleichgiltig, aber dann müßten die Detailbestimmungen im Gesetze etwas schärfer präcisirt sein, als sie es jetzt sind, dann wird der Landesauschuß die Macht haben, um nöthigenfalls eingreifen zu können. Beschleunigt aber wird dadurch die disciplinäre Behandlung gewiß nicht, wenn sie dem Landesauschuße übertragen wird. (Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: „Čujmo!“ — Veselost. — Heiterkeit.) weil er von dem Domicil des Districtsarztes zu weit entfernt ist; ich wollte damit durchaus keinen Angriff auf den Landesauschuß machen, aber es ist dies in der Natur der Sache gelegen. Die Bezirkshauptmannschaft steht im unmittelbaren Contacte mit dem Districtsärzte, mit der Gemeinde; kommen Pflichtenverletzungen vor, so gelangen sie rasch zur Kenntniß der Bezirkshauptmannschaft und dieselbe kann rasch eingreifen durch einen Auftrag, mit einer kleinen Androhung u. s. w., ja, wenn die Sache immer erst zum Landesauschuße und von diesem dann weiter gehen müßte, wo er doch eine directe Erhebung nicht pflegen kann, weil er keine Vollzugsorgane besitzt, so müßten viele Verfügungen wirkungslos bleiben. Über diese Frage aber werden wir nächstes Jahr discutieren und ich wünschte nur, daß uns dann die Möglichkeit gegeben würde, eine ziemlich strenge Disciplin zu handhaben. Einer Verbesserung des Gesetzes will ich nicht entgegengetreten und bemerke nur noch, daß, soweit ich zu beobachten die Gelegenheit hatte, den Districtsärzten von Seite der Bezirkshauptmannschaften kein Unrecht geschieht, denn in den zwei Jahren, seitdem ich die Ehre habe, hier die Regierung zu vertreten, ist mir ein einziger Fall bekannt geworden, daß ein Recurs an die Landesstelle gekommen ist, womit genügend dargethan erscheint, daß die Bezirkshauptmannschaften die Districtsärzte nicht mit allzu rauher Hand anfassen. Ich glaube also, daß die Anträge des Verwaltungsausschusses gewiß zweckentsprechend sind, und angenommen, die weiter gehenden Anträge aber abgelehnt werden sollten.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Der Herr Abgeordnete Dr. von Bleiweis hat sich wieder zum Worte gemeldet. Ich ertheile ihm dasselbe.

Poslanec vitez dr. Bleiweis:

Oglasil sem se še jedenkrat k besedi, ker je rekel gospod deželni predsednik, da je moj predlog, naj se potne pristojbine okrožnim zdravnikom povišajo, v protislovji s pritožbo, da ubožei ne dobivajo zdravniške pomoči, ker se občine bojé troškov. Gospod deželni predsednik je pa, mislim, pozabil, da župani dotičnih občin zaradi tega ne izdajajo nakazil: 1. ker bi se s tem nalogali nekoliko dela, katerega se hočejo otresti, in 2. ker župani ne vedo presoditi, da dotičnih troškov za ubožee

ne plačujejo občine temveč celo zdravstveno okrožje in da pride na občine samo nekaj priklade.

Gospod deželni predsednik je tudi dejal, da se okrajnim zdravnikom ne sme prepovedati privatne prakse. Tega tudi nihče ne misli in bi se jim privatna praksa tudi le mogla prepovedati v slučajih, ako bi jih vlada toliko odškodovala, da bi jim ne bilo treba zvrševati privatne prakse, kakor je to n. pr. storila na Ogrskem, kjer državni zdravniki lahko živé od plače in ne smejo zvrševati privatne prakse. Tukaj se le govori o tem, da drugih postranskih služeb okrajni zdravniki ne bi smeli opravljati, kakor se to godi v drugih deželah.

Jako zadovoljni smo, ako okrajni zdravniki zvršujejo privatno prakso, ampak postranskih služeb ne bi smeli sprejemati. Vem za slučaj, da nek okrajni zdravnik na Notranjskem zraven svojega uradnega posla službuje tudi kot železniški zdravnik in še pri nekem drugem državnem zavodu.

To je vender nekoliko preveč, kajti jaz ne vem, ali more okrajni zdravnik pri vsem tem opravljati uradni posel, katerega mu naloži okrajno glavarstvo.

Končno moram še obžalovati, da se gospod deželni predsednik ravno v eni najvažnejših točkah ni izrazil, namreč glede pristojbine, katero bi moral dobiti okrožni zdravnik po zakonu, kadar posluje po naročilu sodnije ali drugih oblasti in zakaj ne dobiva dijete po 3 gld. 50 kr., ampak samo 2 gld. Menda se o tem ni izrekel, ker gre tukaj za državni zaklad.

Želel bi, da bi se gospod deželni predsednik tudi o tem izrekel. Če bodo okrožni zdravniki to dosegli, bodo vender nekoliko odškodovani.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Der Herr Landespräsident haben das Wort.

K. k. Landespräsident Freiherr von Hein:

Ich sehe mich veranlaßt, der Aufforderung des Herrn Vorredners, mich bezüglich der Diäten der Districtsärzte auszusprechen, mit einigen kurzen Worten nachzukommen, indem ich vor allem bemerke, daß es sich hier nicht um Diäten handelt, die für Amtshandlungen über Auftrag der politischen Behörden ausgezahlt werden und damit möchte ich zugleich den Herrn Vorredner insofern corrigiren, als er in der ersten Rede davon gesprochen hat, daß die Landesregierung den Districtsärzten nur diese geringeren Diäten zuerkennt. Wie gesagt, ich hätte diesen Punkt nicht berührt, wenn ich nicht aufgefordert worden wäre, mich darüber auszusprechen. Das sind Angelegenheiten der Gerichtsbehörden, welche die Bezüge eben zuerkennen und über diese kann die Landesregierung und ich als Vertreter derselben keinen Aufschluß geben. Hierüber haben lediglich die Gerichtsbehörden zu entscheiden, während eine Ingerenz der Landesbehörde in dieser Angelegenheit ausgeschlossen erscheint. Beweis dessen, daß mein Amtsvorgänger, wie der Herr Berichterstatter bemerkt hat, sich verbindlich gemacht hat,

sich zu bemühen, diese Angelegenheit in eine Bahn zu bringen, welche es ermöglichen würde, den Districtsärzten bei den gerichtlichen Commissionen zu den höheren Diäten zu verhelfen. Diese Bemühungen sind erfolglos geblieben. Es ist eben Sache der Gerichtsbehörden, die diesbezüglichen Vorschriften zu handhaben und bestehen hierüber besondere Normalien, die zum Theile in sehr weite Zeiten zurück datiren. Ich bedaure daher, daß ich nicht in der Lage bin, dem diesbezüglichen Wunsche des geehrten Herrn Vorredners zu entsprechen.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Der Herr Abgeordnete Dr. Tavčar hat sich zum Worte gemeldet. Ich ertheile ihm daselbe.

Poslanec dr. Tavčar:

Predlagam konec debate.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Es wurde Schluß der Debatte beantragt. Ich ersuche jene Herren, welche diesem Antrage zustimmen, sitzen zu bleiben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag auf Schluß der Debatte ist angenommen. Es hat der Herr Abgeordnete Dr. Ritter von Bleiweis einen Antrag eingebracht, welcher dahin geht, daß den Districtsärzten schon derzeit und vorläufig noch bevor der Landesauschuß, der dem Antrage des Verwaltungsausschusses entsprechenden Aufgabe gerecht geworden ist, die Meilengelder von 9 auf 15 Kreuzer erhöht werden sollen.

Ich ersuche jene Herren, welche diesen Antrag unterstützen, sich zu erheben.

(Se ne podpira. — Wird nicht unterstützt.)

Der Antrag ist nicht genügend unterstützt und bleibt also außer Discussion.

Nachdem der Schluß der Debatte beschloffen worden ist, bitte ich den Herrn Berichterstatter das Schlußwort zu ergreifen.

Poročevalec Kersnik:

Danes imam v četrtilični časti biti poročevalec v zadevah zdravstvenega zakona in vselej sem opazil, da se je visoka zbornica toplo zanimala za to vprašanje. Vrsile so se o njem dolge razprave, in današnja debata, akoravno tudi precej obsirna, bila je še najkrajša.

Žal mi je, da se v imenu upravnega odseka in ustrezajoč njegovemu naročilu ne morem nadrobno pečati z vsemi vprašanji, o katerih se je danes razpravljalo, ker bi to nasprotovalo predlogu, katerega imam zastopati. Naglašati moram le na kratko, da stojimo

na stališči, katero sem že poprej poudarjal in ki je izrečeno v § 13. zdravstvenega zakona, kateri slove:

„Službene dolžnosti okrožnih zdravnikov določuje natančneje službeno navodilo, katero, zaslišavši mnenje deželnega zdravstvenega sveta, izda deželni odbor dogovorno s političnim deželnim oblastvom.“

Deželni odbor in deželno oblastvo sta storej kompetentna faktorja, katera imata sklepati o službenem navodilu in določevati spremembe, in kakor je poudarjal z menoj vred tudi častiti gospod predgovornik, tiče se večina točok, katere navajajo okrožni zdravniki v svojej prošnji, službenega navodila in njegovih sprememb. Vender pa moram iskazati svoje veselje na tem, da je bilo povedanega toliko pro in contra, ker bode vse to deželnemu odboru služilo kot materijal za njegova daljša pogajanja z vlado, in pa da vže sedaj lahko sodimo, kako stališče bode ona zavzemala.

Eno stvar je po mojem mnenji še treba poudarjati in sicer gledé trditve gospoda poslanca viteza dr. Bleiweisa, da župani ne dajejo spričeval za ubožce. Ta trditev je neistinita. Jaz imam čast biti župan in ob enem tudi načelnik zdravstvenega okrožja in skušnja me uči, da takrat, ko so še občine imeli plačevati troške za zdravljenje ubogih, pač nisem dobil nobenega naloga, da pošljem zdravnika k kakemu ubožcu, da pa od tistega časa, gospoda moja, ko se je pred 3 leti sklenila zadnja sprememba zdravstvenega zakona in se je sklenilo, da vse te troške prevzamejo zdravstvena okrožja, župan skorej ne ve več, kdo je njegov ubožec ter daje spričevala ljudem, ki imajo po 5—7 mernikov posetve in svojo hišo, češ: tako ubog je, da ne more plačati zdravnika. Res je ubožec, pa ne spada med ubožce v zmyslu zdravstvenega zakona. Tako pride načelnik zdravstvenega okrožja mnogokrat v neprijetni položaj, da ne more potrditi ubožnega spričevala, katero mu sedaj tako rado dojde od župana. Da pa okrožni zdravniki nikdar ne bodo dobivali toliko takih nalogov, da bo njim samim preveč — to je seveda popolnoma umévno.

Kar se tiče želje okrožnih zdravnikov, da bi se v disciplinarnih stvareh podredili deželnemu odboru — in v ta namen bi bilo pač treba prenarediti zakon — sem jaz gotovo tak, da ne kličem rad policije na pomoč ali da bi zahteval še strožjega nadzorstva nad zdravnike; ampak v tem oziru moram pritrditi mnenju prečastitega gospoda deželnega predsednika, da je najbolj primerno, ako ostane disciplinarna oblast pri okrajnem glavarstvu. Vem, kaj je disciplinarni kolegij — jaz sam imam čast biti član takega kolegija — in vem da je veliko bolje, ako ima posamezen mož disciplinarno oblast, kakor če je ta oblast v rokah cele družbe.

Po teh kratkih opazkah ponavljam predlog upravnega odseka, ki meri na to, da se prošnja izroči deželnemu odboru z nalogom, da dogovorno z vlado izda umestne spremembe službenega navodila, gledé točok pa, ki se tičejo zakona samega, nabira materijal in v prihodnjem zasedanji poroča, oziroma da predloži visokemu deželnemu zboru načrt zakona, ako se mu vidi potrebno, v tem ali onem oziru spremeniti zakon.

Gledé predloga gospoda poslanca viteza dr. Bleiweisa nimam ničesa omeniti, ker ni v razgovoru.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Der Herr Berichterstatter hat den Antrag des Verwaltungsausschusses im Gegenstande, über den kein weiterer Antrag vorliegt, wiederholt. Wir schreiten nunmehr hierüber zur Abstimmung und ich erlaube jene Herren, welche dem Antrage des Verwaltungsausschusses zustimmen, sich zu erheben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag des Verwaltungsausschusses ist angenommen.

- e) o prošnji vasi Laze in Ivanje Selo za uvrstitev občinske ceste Dol. Logatec-Laze-Rakek med okrajne ceste;
- e) über die Petition der Ortschaften Laze und Eibenšchufs um Einreihung der Gemeindestraße Unterloitsch-Laze-Rakek unter die Bezirksstraßen;

Poročevalec dr. Tavčar:

Visoka zbornica! Županstvo v Planini je predložilo po deželnem odboru prošnjo vasi Laze, Jakovica in Ivanje Selo, da bi se neka opuščena stara cesta iz Dolenjega Logateca proti Rakeku uvrstila med okrajne ceste. Cela stvar je razvidna iz prošnje in zato si usojam prečitati jo. Glasi se:

„Visoki deželni zbor Kranjski! Prebivalci vasij Laze, Jakovica in Ivanje Selo odstranjeni smo 4 do 5 km od nam najbližjih cest in do teh vodijo nas jedino le slaba občinska pota, katere si moram vedno sami z lastnimi močmi in z velikimi težavami vzdrževati. Umévno je torej, da je po takih potih tudi naš vozni promet jako težaven in oviran, dostikrat, posebno po zimi vsled zametov po več dnij celo nemogoč. Poleg tega sta pa vasi Laze in Jakovica ob času preplavljenja planinske doline popolnoma zaprti, in smo prebivalci teh vasij ob takih kritičnih časih tudi v najhujših silah in potrebah brez vsake unanje pomoči, ter zbog tega prepuščeni samo božji milosti. Vsled tega je pa tudi vsak obrtni razvoj v naših vaseh popolnoma zatrt ali nemogoč.

Posestniki v imenovanih vaseh plačujemo skupno 4210 gld. 84 kr. direktnega davka. Na tega naložena nam je tudi cestna doklada, katero plačujemo že mnogo let brez vsekake lastne koristi.

Vse te naše težnje pripoznala in uvidela sta tudi občinska odbora glavnih občin Planina in Dol. Logatec, ter napravila dné 21. novembra 1891 št. 577 na visoki deželni odbor Kranjski prošnjo, da bi se nekdanja državna cesta, zdaj tako imenovana stara cesta, katera pelje od državne ceste iz Dol. Logateca čez Laze, Ivanje Selo do deželne ceste na Rakeku, uvrstila med okrajne

ceste. Tej prošnji pritržil je tudi okrajnocestni odbor logaški s svojo dodatno vlogo dné 28. grudna 1891 št. 73.

Uvrstitev stare ceste med okrajne ceste bode v istini jedina rešitev naših ogromnih teženj, in bode radi tega tudi tukajšnji promet kupčijskega lesa iz naših in knez Windischgrätz-ovih gozdov jako oživel. Tako se bode jelo tudi naše gmotno stanje bolje razvijati, ker nam bode vsaj nekoliko ta cesta nadomestovala to, kar je pobrala naši okolici dolenjska železnica, in kar nam bode še škodovala nova okrajna cesta Hrib-Ribnica.

Kakor že tudi v imenovani, do zdaj še ne rešeni občinski prošnji št. 577 motivirani faktor dokazuje, je istina, da ta cesta ne bode koristila le našim trem vasem, ampak celej okolici, ker bode vezala vso gorenjsko, notranjsko, dolenjsko in hrvaško stran, ter imela vsled tega jako važen pomen tudi v stratezičnem oziru.

Ponižno podpisani prosimo torej najudanejši, visoki deželni zbor naj se usmili milostljivo naših teženj ter blagovoljno uvrsti nekdanjo državno, zdaj tako zvano staro cesto od Dol. Logateca čez Laze, Ivanje Selo do deželne ceste na Rakeku med okrajne ceste, dovoli za njeno popravo izdatno podporo in tako izroči isto v daljnje oskrbovanje okrajnocestnemu odboru logaškemu.

Laze, Ivanje Selo dné 24. grudna 1894.“

Upravni odbor se je tej prošnji nasproti postavil na stališče, da stvar, kakor je sedaj pred nami, še ni tako razjasnjena, da bi bilo mogoče o njej že definitivno sklepati v visoki zbornici.

Kakor v mnogih slučajih treba je tudi tukaj vedeti, koliko bodo znašali troški prevzeta in troški za popravo ceste, sploh treba celo stvar preiskati in razjasniti, posebno ker se gre za precej dolgo, vrh temu silno zapuščeno cesto, katere poprava bode precej stala. Zategadelj predlaga upravni odsek, kakor že v mnogih slinjen slučajih tudi sedaj:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Le ta vloga odstopa se deželnemu odboru v daljše raziskavanje in poročanje v prihodnjem zasedanji.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Wünscht jemand über diesen Antrag zu sprechen?

Der Herr Abgeordnete Arko hat sich zum Worte gemeldet.

Poslanec Arko:

Predlog upravnega odseka se mi zdi tak, kakor da bi se hotela cela stvar, ki je že 4 leta pri deželnem odboru, še nadalje zavleči, kar bi bilo — to se ne da tajiti — v kvar dotičnim krajem.

Važnosti ceste danes ne bodem utemeljeval, ker pride stvar itak zopet pred deželni zbor, usojam si pa predlagati:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Naroča se deželnemu odboru, da za potrebno tehniško poizvedovanje oziroma delo takoj, ko bo vreme

dopuščalo, odpošlje deželnega inženirja na lice mesta, da izdela potrebni načrt in troškovnik tako, da bo visokemu deželnemu zboru ob prihodnjem zasedanji mogoče sklepati o sprejemu cestne proge Dolnji Logatec-Laze-Rakek med okrajne ceste.“

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Die Herren haben den Antrag des Herrn Abgeordneten Arko vernommen. Ich ersuche jene Herren, welche diesen Antrag unterstützen, sich zu erheben.

(Se podpira. — Wird unterstützt.)

Der Antrag ist genügend unterstützt und steht in der Debatte. Wünscht sonst noch jemand zu sprechen?

(Nič se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Nachdem dies nicht der Fall ist, bitte ich den Herrn Berichterstatter, sich über den Antrag des Herrn Abgeordneten Arko zu äußern.

Poročevalec dr. Tavčar:

Menim, da je predlog gospoda poslanca predgovornika že obsežen v odsekovem predlogu. Ako naročimo deželnemu odboru, da o stvari poroča v prihodnjem zasedanji, ne more se reči, da hočemo zadevo s tem zavleči; sicer pa po svojem prepričanji nisem proti nasvetu gospoda predgovornika in menim, da ne more škodovati, če se že sprejme.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich bin der Anschauung, daß der Antrag, welchen der Herr Abgeordnete Arko gestellt hat, kein eigentlicher zur Abstimmung bestimmter Antrag ist, sondern daß derselbe nur dahin zielt, wie dies schon früher bei dem Antrage des Herrn Abgeordneten Lavrenčič der Fall war, dem Landesauschusse zur weiteren Directive zu dienen. Wenn also von Seite des Herrn Antragstellers nichts dagegen eingewendet wird, so werde ich nur über den Antrag des Verwaltungsausschusses abstimmen lassen.

(Poslanec Arko: — Abgeordneter Arko: „Dobro!“)

Ich bitte nun die Herren, welche dem Ausschussantrage ihre Zustimmung ertheilen, sich zu erheben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Ausschussantrag ist angenommen.

Der nächste Punkt ist:

- f) o prošnji kmet. podružnice v Košani za podporo za napravo trtnice.
- f) über die Petition der Landwirtschaftsfiliale in Roschana um Subvention behufs Errichtung einer Rebschule.

Poročevalec Povše:

Visoki deželni zbor! V Košani napravila se je na novo kmetijska podružnica, katera si je stavila zadačo, napraviti drevesnico in ob enem precej obširno trtnico, v kateri si hoče o pravem času preskrbeti za svoj delokrog ameriških trt.

Ako vzamemo, kako hitro se širi trtna uš po vseh pokrajinah naše dežele, moramo pohvaliti namen te kmetijske podružnice. Ona je za trtnico že odločila posebni prostor, katerega je dobila od Košanske občine; in ker tudi razpolaga s potrebnimi močmi, ki bodo zvršile potrebna dela, razvidno je, da bode mogla storiti kaj uspešnega in zato je sklenil upravni odsek:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Kmetijski podružnici v Košani dovoli se za napravo ameriške trtnice znesek 50 gld. iz deželno-kulturnega zaklada, katerega ima deželni odbor izplačati, ko dobi poročilo o dovršeni napravi trtnice.“

**Landeshauptmann-Stellvertreter
Freiherr von Apfaltrern:**

Wünscht jemand das Wort?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Es ist nicht der Fall, und ich bitte jene Herren, welche diesem Antrage ihre Zustimmung ertheilen, sich zu erheben.

(Obvelja. — Angenommen.)

Der Antrag ist angenommen und wir schreiten nun zum nächsten Punkte der Tagesordnung, das ist:

12. Volitev komisijjskih članov v svrhu revizije zemljiško-davčnega katastra.

12. Wahl von Commissionsmitgliedern zum Zwecke der Revision des Grundsteuerkatasters.

**Landeshauptmann-Stellvertreter
Freiherr von Apfaltrern:**

Ich bitte vorläufig nur die Wahlzettel für das directe Mitglied des Ausschusses abzugeben, und zwar wählt zuerst der Großgrundbesitz, dann die Städte, Märkte und die Handelskammer, und schließlich die Landgemeinden.

Ich bitte nun die Herren des Großgrundbesitzes, ihre Stimmzettel abzugeben.

(Bere imena poslancev iz velikega posestva, kateri oddajo glasovnice. — Liest die Namen der Abgeordneten des Großgrundbesitzes, welche ihre Stimmzettel abgeben.)

Ich bitte nunmehr die Herren Abgeordneten der Städte, Märkte und der Handelskammer, die Stimmzettel abzugeben.

(Bere imena poslancev mest. trgov in kupčijske zbornice, ki oddajo svoje glasovnice. — Liest die Namen

der Abgeordneten der Städte, Märkte und der Handelskammer, welche ihre Stimmzettel abgeben.)

Schließlich ersuche ich nun die Herren Abgeordneten der Landgemeinden, ihre Stimmzettel abzugeben.

(Bere imena poslancev kmetskih občin, kateri oddajo svoje glasovnice. — Liest die Namen der Abgeordneten der Landgemeinden, welche ihre Stimmzettel abgeben.)

Nun bitte die Stimmzettel für die je eines Stellvertreters abzugeben.

(Bere imena poslancev velikega posestva, potem mest, trgov in kupčijske zbornice, in slednič za kmetske občine, kateri oddajo glasovnice. — Liest die Namen der Abgeordneten des Großgrundbesitzes, der Städte, Märkte und der Handelskammer, und schließlich der Landgemeinden, welche ihre Stimmzettel abgeben.)

Nunmehr bitte ich die Wahl des vierten Mitgliedes der Commission aus der Gesamtheit des Landtages, und zwar zunächst des unmittelbaren Mitgliedes vorzunehmen.

(Bere imena vseh poslancev, kateri oddajo glasovnice. — Liest die Namen sämtlicher Abgeordneten, welche ihre Stimmzettel abgeben.)

Ich bitte jetzt noch einen Stellvertreter zu wählen.

(Bere imena vseh poslancev, kateri oddajo glasovnice. — Liest die Namen sämtlicher Abgeordneter, welche ihre Stimmzettel abgeben.)

13. Volitev posebnega odseka 11 članov za pretresovanje samostalnega predloga gledé reforme splošne volilne pravice.

13. Wahl eines Specialausschusses von 11 Mitgliedern behufs Berathung des selbständigen Antrages, betreffend die Reform des allgemeinen Wahlrechtes.

**Landeshauptmann-Stellvertreter
Freiherr von Apfaltrern:**

Nun bitte ich die Wahl des Specialausschusses zur Prüfung des Antrages, betreffend die Reform des Wahlrechtes vorzunehmen.

Ich bitte nun die Herren, die Stimmzettel abzugeben.

(Po kratkem prestanku. — Nach einer kurzen Pause.)

Nachdem die Wahl dieses Ausschusses vollzogen ist, bitte ich das Scrutinium für die beiden soeben vollzogenen Wahlen vorzunehmen, und zwar bitte ich das Scrutinium für die Wahl des directen Mitgliedes aus dem ganzen Landtage die Herren Abgeordneten Braune und Dr. Papež zu übernehmen, ferner das Scrutinium für die Wahl des Stellvertreters aus dem ganzen Hause die Herren Abgeordneten Kun und Kersnik;

für die Wahl des directen Mitgliedes aus der Curie des Großgrundbesitzes die Herren Abgeordneten Ritter von Langer und Sufke; für die Wahl des Stellvertreters, die Herren Abgeordneten Baron Wurzbach und Stegnar;

für die Wahl des directen Mitgliedes und des Stellvertreters aus der Curie der Städte, Märkte und der Handelskammer, die Herren Abgeordneten Leo Grafen Auersperg und Lenarčič; endlich

für die Wahl des directen Mitgliedes und des Stellvertreters aus der Curie der Landgemeinden, die Herren Abgeordneten Dr. Schaffer und Dr. Tavčar;

das Scrutinium für die Wahl des Specialausschusses behufs Berathung des Antrages, betreffend die Reform des Wahlrechtes bitte ich die Herren Abgeordneten Baron Rechbach und Dr. Žitnik zu übernehmen.

(Po kratkem prestanku. — Nach einer kurzen Pause.)

Ich bitte den Herrn Abgeordneten Šuklje um die Mittheilung des Resultates der Wahl des Mitgliedes aus der Curie des Großgrundbesitzes.

Poslanec Šuklje:

Od gospodov poslancev iz velikega posestva je bilo oddanih 8 glasovnic, absolutna večina znaša 5; vse glasove je dobil gospod poslanec grof Anton Barbo, graščak v Rakovniku, in je torej izvoljen.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich bitte um Bekanntgabe des Resultates der Wahl des Stellvertreters.

Abgeordneter Freiherr von Wurzbach:

Für die Wahl eines Stellvertreters aus der Curie des Großgrundbesitzes wurden 8 Stimmzettel abgegeben, davon lauten 7 auf Herrn Franz Ritter von Langer; 1 Stimmzettel war leer.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Jetzt bitte ich um die Bekanntgabe der Wahl des directen Mitgliedes aus der Curie der Städte, Märkte und der Handelskammer.

Poslanec Lenarčič:

Oddanih je bilo 9 listkov in je dobil poslanec Lenarčič vseh 9 glasov.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich bitte um die Bekanntgabe der Wahl des Stellvertreters.

Poslanec Lenarčič:

Za namestnika je bilo oddanih 9 glasovnic in je dobil gospod Gabrijel Jelovšek, župan na Vrhniki, vseh 9 glasov.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich bitte um die Bekanntgabe der Wahl von Seite der Herren Vertreter der Landgemeinden.

Poslanec dr. Tavčar:

Oddanih je bilo 14 glasovnic, 10 se jih glasi na ime gospoda deželnega poslancea Primoža Pakiža, ki je torej izvoljen; dalje dobil je 3 glasove gospod dr. Mencinger, 1 glas pa gospod Julij Treo v Malivasi pri Trebnjem.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich bitte um Bekanntgabe der Wahl des Stellvertreters.

Abgeordneter Dr. Schaffer:

Für die Wahl des Stellvertreters aus der Curie der Landgemeinden wurden 14 Stimmzettel abgegeben und erscheint der Landtagsabgeordnete Herr Matthäus Lavrenčič mit 11 Stimmen als gewählt.

Außerdem erhielt Herr Dr. Mencinger 2 Stimmen, Herr Julius Treo 1 Stimme.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Ich bitte um die Bekanntgabe der Wahl aus dem ganzen Landtage.

Poslanec Kersnik:

Oddanih je bilo 31 glasovnic, absolutna večina je 16; vse glasove je dobil deželni glavar Oton Detela, ki je torej izvoljen.

Za namestnika je bilo oddanih tudi 31 glasovnic in je dobil vse glasove gospod Janko Urbančič, posestnik v Turnu.

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr von Apfaltrern:

Hiermit wäre die Wahl der Commissionsmitglieder zum Zwecke der Revision des Grundsteuercatasters vollendet und ich bitte nun um die Bekanntgabe des Resultates der Wahl des Ausschusses zur Berathung der Wahlreform.

Poslanec dr. Žitnik:

Oddanih je bilo 31 glasovnic; izmed teh dobili so gospodje poslanci dr. Tavčar, Grasselli, vitez dr. Bleiweis, Šuklje, Klun, Povše, dr. Žitnik, dr. Papež po 30 glasov, gospodje ekscelenca baron Sekwegel, dr. Schaffer in baron Wurzbach pa po 31 glasov.

**Landeshauptmann-Stellvertreter
Freiherr von Apfaltrern:**

Ich bitte die Commissionen sich zu constituieren und mir sodin von dem Ergebnisse der Constituierung Mittheilung zu machen.

Ich habe noch die Mittheilung zu machen, daß mir durch den Herrn Abgeordneten Suklje eine Petition des Archivars Anton Koblar um Bewilligung einer Jahresremuneration von 400 fl. zugekommen ist.

Ich weise diese Petition, — die Zustimmung des hohen Landtages vorausgesetzt —, dem Finanzausschusse zu.

(Obvelja. — Angenommen.)

Ich gebe bekannt, daß der Verwaltungsausschuss heute Nachmittag um 4 Uhr eine Sitzung hält.

Die nächste Sitzung des hohen Hauses beraume ich, nachdem dies früher nicht möglich ist, für Freitag an, und zwar mit folgender Tagesordnung:

(Dnevni red glej prihodnja seja. — Tagesordnung siehe nächste Sitzung.)

Vorbehaltlich auf diese Tagesordnung noch zu setzender etwaiger Berichte des Landesauschusses zur ersten Lesung.

Weiters habe ich mitzutheilen, daß der Finanzausschuss morgen Vormittags um 10 Uhr Sitzung hält.

Endlich theile ich mit, daß zum Vorsitzenden des Wahlreformausschusses der Herr Abgeordnete Canonicus Klun, und zu dessen Stellvertreter der Herr Abgeordnete Dr. Schaffer gewählt wird.

Ich schließe die Sitzung.

Konec seja ob 2. uri popoldne. — Schluß der Sitzung um 2 Uhr Nachmittag.